

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

DIPLOMSKO DELO

**ŽIVLJENJSKA ZAVAROVANJA Z NALOŽBENIM
TVEGANJEM**

Ljubljana, julij 2008

BOJANA VUKMAN

IZJAVA

Študentka **Bojana Vukman** izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom **dr. Ivana Ribnikarja**, in dovolim objavo diplomskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne 31.07.2008

Podpis: _____

KAZALO

UVOD	1
1 ZAVAROVANJE	2
1.1 Razvoj zavarovanja.....	3
1.2 Pomen zavarovanja.....	3
1.3 Zavarovalni trg v Sloveniji	4
1.4 Slovensko zavarovalništvo in mednarodni prostor.....	5
2 ŽIVLJENJSKA ZAVAROVANJA.....	7
2.1 Opredelitev	7
2.2 Trg življenjskih zavarovanj	7
2.3 Pomen	9
2.4 Vrste.....	9
3 VZAJEMNI SKLADI	11
3.1 Opredelitev vzajemnih skladov	11
3.2 Vrste vzajemnih skladov	12
3.3 Lastnosti vzajemnih skladov	12
3.4 Smisel varčevanja v vzajemnih skladih.....	13
4 ŽIVLJENJSKA ZAVAROVANJA Z NALOŽBENIM TVEGANJEM.....	15
4.1 Opredelitev	15
4.2 Nastanek in razvoj življenjskih zavarovanj z naložbenim tveganjem.....	16
4.3 Trg naložbenih življenjskih zavarovanj v Sloveniji	17
4.3.1 Zakonodaja, ki ureja naložbena življenjska zavarovanja	20
4.3.2 Davčna zakonodaja.....	20
4.4 Naložbena življenjska zavarovanja na trgih EU	21
4.5 Primerjava naložbenih in klasičnih življenjskih zavarovanj	22
4.5.1 Zavarovalna komponenta življenjskih zavarovanj	23
4.5.2 Varčevalno-naložbena komponenta življenjskih zavarovanj	23
4.5.3 Prednosti in slabosti klasičnih in naložbenih življenjskih zavarovanj.....	25
4.6 Oblike naložbenih življenjskih zavarovanj.....	26
4.7 Naložbena življenjska zavarovanja MP-LIFE.SI	27
4.7.1 Naložbena življenjska zavarovanja MP-LIFE.SI z obročnimi vplačili	27
4.7.2 Naložbena življenjska zavarovanja MP-LIFE.SI z enkratnim vplačilom	29
4.8 Smisel varčevanja oziroma zavarovanja z naložbeno polico	29
5 MOŽNOSTI ZA VARČEVANJE IN DOLGOROČNO NALOŽBO	30
5.1 Varčevalne navade Slovencev	31
5.2 Primerjava različnih naložbenih in varčevalnih oblik	32
5.3 Primerjava naložbenih zavarovanj z direktnim vlaganjem v vzajemne sklade	33

SKLEP	39
LITERATURA IN VIRI	41

PRILOGE

KAZALO TABEL

<i>Tabela 1: Rast življenjskih in neživljenjskih zavarovanj v Sloveniji v letih 2002-2006</i>	5
<i>Tabela 2: Premije (v EUR) in tržni deleži članic Slovenskega zavarovalnega združenja v letu 2007</i>	5
<i>Tabela 3: Zavarovalna dejavnost (brez pozavarovanja) v EU 2005 in v Sloveniji 2006 – ključni podatki</i>	6
<i>Tabela 4: Pobrane premije in tržni deleži za življenjska zavarovanja večjih zavarovalnic (v milijonih EUR)</i>	8
<i>Tabela 5: Pobrane premije življenjskih zavarovanj v letu 2007 (v milijonih EUR)</i>	18
<i>Tabela 6: Primerjava klasičnega in naložbenega življenjskega zavarovanja</i>	25
<i>Tabela 7: Primerjava obdavčitve ob izplačilu</i>	35
<i>Tabela 8: Primerjava stroškov</i>	35
<i>Tabela 9: Primerjava obdavčitve ob delnem izplačilu (predujem) in v primeru menjave sklada</i>	36

KAZALO SLIK

<i>Slika 1: Premijska sestava življenjskih zavarovanj 2006</i>	8
<i>Slika 2: Razlaga mehanike vlaganj v naložbena življenjska zavarovanja</i>	24
<i>Slika 3: Gibanje vrednosti premoženja v primerjavi z zavarovalno vsoto</i>	28
<i>Slika 4: Primerjava neto učinka ob predpostavki, da se v zavarovalni dobi enkrat zamenja sklad (primer 1)</i>	37
<i>Slika 5: Primerjava neto učinka ob predpostavki, da se v zavarovalni dobi dvakrat zamenja sklad (primer 2)</i>	38

KAZALO PRILOG

<i>Priloga 1: Primerjava varčevanja</i>	1
<i>Priloga 2: Pregled ponudbe na Slovenskem</i>	2
<i>Priloga 3: Prikaz vrednosti premoženja na naložbeni polici za ženske različnih starosti in ob predpostavki različnih donosov vzajemnih skladov</i>	3
<i>Priloga 4: Prikaz vrednosti premoženja na naložbeni polici za moške različnih starosti in ob predpostavki različnih donosov vzajemnih skladov</i>	4
<i>Priloga 5: Prikaz osnovnih značilnosti MP-LIFE.SI SECURE in MP-LIFE.SI INVEST</i>	5
<i>Priloga 6: Seznam zavarovalniških izrazov</i>	6

UVOD

Današnja družba, v kateri se spreminjajo družbeni red, vrednote in vloga ter obveznosti države do državljanov, je izrazito potrošniška. Ob vstopu Slovenije v EU se je tempo življenja še dodatno pospešil. Država in njene institucije čedalje v manjši meri zagotavljajo socialno varnost državljanov, kar položaj posameznika in od njega odvisnih ljudi (družine) postavlja v družbi v vse slabši položaj. Tako si je treba čedalje več področij lastnega življenja urediti samostojno s pomočjo prihrankov.

Življenjska zavarovanja z naložbenim tveganjem so se leta 2001 pojavila v Sloveniji kot sodobna oblika življenjskih zavarovanj, ki je povezala zavarovalniške in druge finančne storitve. To je oblika življenjskega zavarovanja, kjer se poleg zavarovanja za primer smrti in doživetja varčuje tudi v izbranih vzajemnih skladih, ki pa ne nudijo nobenih garancij glede donosnosti. Značilno je, da tokrat zavarovalec prevzema naložbeno tveganje in ne več zavarovalnica, saj vlagatelj sam odloča, v katerih skladih bo plemenitil svoj denar. Splošno in tudi na konkretnem primeru bom pokazala značilnosti življenjskih zavarovanj z naložbenim tveganjem.

Osnovni namen diplomske naloge je podrobneje predstaviti trg naložbenih življenjskih zavarovanj in tako prikazati povezavo med finančnimi in zavarovalnimi storitvami. Njen namen je tudi opisati pomen omenjenih zavarovanj ter predstaviti sodobne oblike varčevanja, predvsem življenjska zavarovanja z naložbenim tveganjem in vzajemne sklade ter jih primerjati med seboj. Ti dve obliki varčevanja oz. naložbe predstavljata za nekatere že primerno zamenjavo za varčevanje pri bankah, saj nudita večjo donosnost, res pa je da je višja donosnost vedno povezana z večjim tveganjem. S to temo želim tudi poglobiti lastno znanje, da bom lahko kar najbolje naložila sredstva in poskrbela za svojo prihodnost.

Cilj diplomskega dela je ugotoviti, da naložbena življenjska zavarovanja uspešno združujejo finančne in zavarovalne storitve ter opredeliti naložbena življenjska zavarovanja kot sodobno obliko dolgoročnega varčevanja in ugotoviti, ali je lahko naložba v vzajemne sklade preko naložbenih življenjskih zavarovanj konkurenčna naložba neposredni naložbi v sklade. Tako bom življenjska zavarovanja z naložbenim tveganjem obravnavala tudi kot obliko finančne naložbe.

Za preverjanje predpostavk sem uporabila analizo sekundarnih podatkov. Posluževala sem se domače in tuje literature, predvsem knjig in člankov na temo zavarovalništva, naložbenih življenjskih zavarovanj in vzajemnih skladov. S primerjalno analizo sem prikazala prednosti in slabosti naložbe v naložbena življenjska zavarovanja v primerjavi z neposredno naložbo v vzajemne sklade.

Diplomska naloga je razdeljena na pet osnovnih poglavij. V prvem poglavju sem razložila pojem zavarovanja, njegov pomen in razvoj ter pogledala, kakšno je stanje na zavarovalnem trgu v Sloveniji in kakšno vlogo ima naš trg v mednarodnem prostoru. Nato sem se v drugem poglavju že nekoliko približala glavni temi svoje diplomske naloge in tako podrobneje predstavila življenjska zavarovanja, njihov pomen in vrste. Pogledala sem tudi dogajanje na trgu življenjskih zavarovanj. Naslednja točka vsebuje predstavitev delovanja vzajemnih skladov, njihove vrste in lastnosti. Pomemben del tretje točke je prikaz smiselnosti varčevanja v vzajemnih skladih ter primerjava med varčevanjem v banki in v vzajemnih skladih. V četrtem poglavju sem prikazala naložbena življenjska zavarovanja, njihov nastanek in razvoj. Raziskala sem dogajanje na mednarodnem in slovenskem trgu omenjenih zavarovanj, pogledala zakonodajo in primerjala klasična življenjska zavarovanja z naložbenimi zavarovanji. Nato sem v nadaljevanju predstavila primer naložbenih življenjskih zavarovanj z imenom MP-LIFE.SI. Sledil je smisel varčevanja in zavarovanja z naložbeno polico. Zadnja, peta točka predstavlja prikaz različnih možnosti za dolgoročno naložbo prihrankov, njihovo primerjavo ter varčevalne navade Slovencev. Na koncu pa sem z različnih vidikov primerjala naložbo v vzajemne sklade z naložbo v življenjska zavarovanja z naložbenim tveganjem. Primerjava je temeljila na likvidnosti, stroških, davčnih ugodnostih, obdavčitvi ob izplačilu, obdavčitvi ob delnem izplačilu, neto izplačilu po obdavčitvi itd. Na koncu so podane še sklepne ugotovitve in pregled uporabljene literature in virov.

1 ZAVAROVANJE

Sam pojem zavarovanja se v pogovornem jeziku uporablja v različnih pomenih. Tudi definicij zavarovanja je veliko, vse pa so odvisne od tega vidika, s katerega preučujemo zavarovanje kot gospodarsko dejavnost. Po Bonclju je zavarovanje gospodarska dejavnost ustvarjanja gospodarske varnosti z združevanjem različnih nevarnostnih objektov zaradi izravnavanja nevarnosti (Bonclj, 1983, str. 13). Končina (1994, str. 74) pa pravi: »Zavarovanje je dejavnost, ki zagotavlja gospodarsko varnost, pri čemer je varnost mišljena v primeru zavarovanih škodnih dogodkov.« Zavarovalna dejavnost uresničuje svojo temeljno nalogo z združevanjem čim večjega števila čim bolj istovrstnih nevarnostnih subjektov, da lahko s sorazmerno nizkimi prispevki posameznikov zbere zadostna sredstva za škode, ki bi posameznika, skupino ali celotno družbo gotovo uničile.

Zavarovalnice so kot gospodarski subjekt zaradi svojega delovanja pomemben del družbe in države in posledično so deležne natančne pravne ureditve. Pavliha pravi, da zavarovanje uspešno opravlja svoje naloge, ker je »vpeto v specifična in natančna pravila«, ki so se skozi čas izoblikovala v zavarovalno pravo (Pavliha, 2000, str. 44).

1.1 Razvoj zavarovanja

V zgodovini so človeka in njegovo skupnost ves čas ogrožale različne nevarnosti. Zato so se ljudje organizirali v skupnosti in tveganje razdelili na več subjektov, ki so skupno nosili posledice. Bistvo zavarovanja je v vzajemnosti in solidarnosti subjektov, povezanih v t.i. rizične skupnosti. Znotraj takšne skupnosti se je sčasoma pojavil posrednik (zavarovalnica), ki je zbiral sredstva in jih oplajal ter izplačeval članom skupnosti, ki jih je doletela nesreča. Tako je nastala organizirana dejavnost zavarovanja (Šenk et al., 2006, str. 1). Zgodovina zavarovanja je dolga že več kot 4.500 let. Vse se je razvilo iz potrebe po varnosti in delitvi rizika. Za začetek zavarovalništva se štejejo združenja posameznikov, ki so sklenili dogovor o pokrivanju morebitne visoke škode, ki bi se zgodila posamezniku med njimi. Trgovci so bili prvi, ki so idejo razvili v praksi, ko so potovali v karavanah in so bili izpostavljeni napadom roparjev. Ideja se je kasneje prenesla na ladjarje in do danes na skoraj vsa področja življenja, kjer je prisotno tveganje (Lubej, 2005, str. 22). Razvoj zavarovanja je dobil ključen pomen predvsem v 19. in 20. stoletju. Takrat so namreč v Evropi nastajale pravne podlage za podjetniško organiziranje zavarovalne dejavnosti. S pomočjo teh predpisov so razvili zavarovalstvo kot pomembno gospodarsko dejavnost. Veliko pozornost ji je namenjala tudi država. Tako zavarovalstvo dandanes predstavlja pomemben del gospodarstva, predvsem na področju socialne varnosti (Mori, 2005, str. 56).

Začetki slovenskega zavarovalništva segajo v leto 1452. Takrat je bila ustanovljena Bratovščina Slovencev sv. Hieronima v Vidmu kot cerkvena družba, ki je imela svoj statut. Pravo zavarovalništvo na slovenskih tleh (ustanovitev prve zavarovalne ustanove) pa sega v leto 1871, ko je bila ustanovljena Prva obča zavarovalna banka Slovenije (Pavliha, 2000, str. 48). Zakon o zavarovalnicah iz leta 1994 in Zakon o zavarovalništvu iz leta 2000 sta močno vplivala na smer razvoja slovenskega zavarovalništva. Z Zakonom o zavarovalnicah se je v slovenskem zavarovalništvu začelo obdobje »tržnega poslovanja, konkurenčne borbe in sodobnega zavarovalnega nadzora« (Bijelić, 1998, str. 16). Cilj Zakona o zavarovalništvu pa je bil uskladiti slovensko zavarovalniško zakonodajo z evropsko ter s tem omogočiti nadaljnji razvoj pomembne gospodarske panoge (Pavliha, 2000, str. 25).

1.2 Pomen zavarovanja

Ljudi in premoženje (nevarnostne objekte) ogrožajo številne nevarnosti. Zavarovanje povezuje v skupine nevarnostne objekte, ki jih ogrožajo enake nevarnosti, zaradi razpršitve tveganja oz. izravnavanja nevarnosti. Z vidika nastanka škode se ne ve, komu se bo škoda zgodila, oceni pa se lahko, koliko škod se bo pripetilo znotraj zavarovane skupine. Iz prispevkov mnogih se izplača zavarovalnina oz. zavarovalna vsota tistim, ki se jim zgodi zavarovalni primer ali pa upravičencem. Se pravi, da mora zavarovanje združiti čim več nevarnostnih subjektov, da lahko s sorazmerno nizkimi prispevki zbere zadostna sredstva za kritje nastalih škod.

Žnidaršič (2004, str. 51) pravi: »Zavarovalništvo ima pomembno, dejansko nenadomestljivo vlogo na področju zagotavljanja materialne dimenzije varnosti.« Spet drugi avtorji pa uporabljajo izraz gospodarska varnost, pri čemer ga definirajo (Boncelj, 1983, str. 76) kot gotovost, da bo gospodarska nevarnost, ki je komplementarna, odpravljena z zavarovanjem, ali rečeno drugače, da bo z nastankom gospodarske nevarnosti nastala škoda nadomeščena z zavarovanjem. To pa točneje pomeni vrnitev v prejšnje stanje oz. vzpostavitev takšnega stanja, kot da škode ni bilo (Žnidaršič, 2004, str. 51). Vloga in pomen zavarovanja se je skozi čas spreminjala. Vseskozi pa je imela dejavnost zavarovanja velik gospodarski pomen in ravno zato je razvito zavarovalništvo interes vsake družbe. K temu pa pripomore zaupanje zavarovalcev v zavarovalni trg.

1.3 Zavarovalni trg v Sloveniji

Trg zavarovalniških storitev je v zadnjih letih eno najbolj dinamičnih področij finančnih storitev; obsega tako področje osebnih kot premoženjskih zavarovanj, še posebej pa so se razcvetela življenjska zavarovanja. Zavarovalništvo je vse bolj pomembna gospodarska panoga v vsakem razvitem gospodarstvu. Slovenija spada v srednje razvit zavarovalniški trg, saj ima razvito celotno ponudbo zavarovalnih storitev. Pomen zavarovalništva v posamezni državi se lahko meri z deležem zavarovalnih premij v BDP države.

V slovenskem zavarovalnem sektorju je po podatkih Agencije za zavarovalni nadzor 19 gospodarskih družb, od katerih je 14 zavarovalnic, 3 pokojninske družbe in 2 pozavarovalnici s sedežem v RS (Seznam zavarovalnih subjektov, 2008). Med njimi je v Slovensko zavarovalno združenje vključenih 16 članic (glej Tabelo 2 na str. 5). Članstvo v združenju je prostovoljno in se je od ustanovitve povečevalo (O združenju, 2008). Konkurenca domačih in tujih zavarovalnic se na slovenskem zavarovalnem trgu povečuje. Volarič Prijatelj in Dimovski (2008, str. 291) menita, da se bodo morale slovenske zavarovalnice, da bi zagotavljale konkurenčnost in ohranjale tržni položaj, usmeriti k aktivnostim, ki so za stranke pomembne (razvoj novih storitev in prodajnih poti, hitro reševanje škod in racionaliziranje stroškov poslovanja, itd.).

Leto 2007 sodi v niz uspešnih poslovnih let slovenskega zavarovalstva. Vse slovenske zavarovalnice so lani zbrale za 1,28 milijarde evrov premij iz naslova neživljenjskih zavarovanj ter 609,3 milijona evrov iz naslova življenjskih zavarovanj (Poslovanje zavarovalnic in pozavarovalnic leta 2007, 2008). Pri tem se je obseg premij pri neživljenjskih zavarovanjih povečal za 8,45 %, pri življenjskih zavarovanjih pa za 12,69 %. V Tabeli 1 na str. 5 je prikazana rast premij po letih (2002-2006) za življenjska in neživljenjska zavarovanja. Pomembna značilnost slovenskega zavarovalnega trga je hitra rast življenjskih zavarovanj, ki že nekaj let naraščajo veliko hitreje kot preostale vrste zavarovanja. Mnogo avtorjev deli zavarovanja na življenjska in neživljenjska oz. premoženjska. Neživljenjska pa delijo naprej še na več vrst zavarovanj. Pri tem pa prvo mesto med vsemi zavarovalnimi vrstami po

velikosti pobrane premije v letu 2007 pripada življenjskim zavarovanjem (609,3 mio EUR). Na drugem mestu so zdravstvena zavarovanja (368 mio EUR) in na tretjem (329,9 mio EUR) zavarovanje odgovornosti pri uporabi motornih vozil.

Tabela 1: Rast življenjskih in neživljenjskih zavarovanj v Sloveniji v letih 2002-2006

Leto	ŽIVLJENJSKA ZAVAROVANJA			NEŽIVLJENJSKA ZAVAROVANJA		
	Pobrane premije (v 1000 EUR)	Letna rast	Delež v BDP (%)	Pobrane premije (v 1000 EUR)	Letna rast	Delež v BDP (%)
2002	267.436	123,2	1,15	911.409	114,1	3,92
2003	305.003	117,8	1,26	970.099	109,9	4,00
2004	429.013	143,8	1,66	1.027.874	108,3	3,97
2005	464.834	108,6	1,70	1.084.334	105,7	3,96
2006	540.655	116,3	1,82	1.184.649	109,3	3,98

Vir: Bruto obračunana premija zavarovanj, 2007; Lastna zasnova.

Po podatkih Slovenskega zavarovalnega združenja so slovenske zavarovalnice leta 2007 povečale obseg zbranih premij na 1,89 milijarde evrov. Od tega je največji delež dosegla Zavarovalnica Triglav. Na drugo mesto se uvršča zavarovalnica Adriatic Slovenica. Nato sledita dve približno enako močni zavarovalnici: Zavarovalnica Maribor ter zdravstvena zavarovalnica Vzajemna. Ostale zavarovalnice imajo precej nižje tržne deleže (glej Tabela 2).

Tabela 2: Premije (v EUR) in tržni deleži članic Slovenskega zavarovalnega združenja v letu 2007

	Zavarovalnica	Premija	Tržni delež (%)		Zavarovalnica	Premija	Tržni delež (%)
1	Triglav	707.634.082	37,36	9	Triglav zdravstvena	51.572.819	2,72
2	Adriatic Slovenica	250.845.493	13,24	10	Merkur	41.324.194	2,18
3	Maribor	234.34.904	12,37	11	NLB Vita	36.441.259	1,92
4	Vzajemna	226.933.200	11,98	12	Grawe	36.072.175	1,90
5	KAD	118.376.228	6,25	13	SID-PKZ	14.058.457	0,74
6	Tilia	58.022.907	3,06	14	SOP	4.443.452	0,23
7	KD Življenje	57.328.170	3,03	15	Arag	1.209.490	0,06
8	Generali	54.839.531	2,90	16	Victoria Volksbank	530.289	0,03

Vir: Poslovanje zavarovalnic in pozavarovalnic leta 2007, 2008.

1.4 Slovensko zavarovalništvo in mednarodni prostor

Po vključitvi Slovenije v EU so na slovenskem zavarovalnem trgu nastale nove razmere za delovanje domačih in tujih zavarovalnic. Slednje lahko v Sloveniji delujejo tudi neposredno, tj. po sistemu prostega opravljanja storitev. Slovenske zavarovalnice in pozavarovalnice so se tako prvič po osamosvojitvi Slovenije pomembneje soočale s tujo konkurenco, ki je tokrat

neposredna. Hkrati postaja slovenski zavarovalni trg po svojih poslovnih možnostih enak zavarovalnim trgom v drugih državah članicah EU (Statistični zavarovalniški bilten 2007, 2007, str. 7).

Številni dogodki v letu 2006 in 2007 pričajo o dinamičnem razvoju in širjenju slovenskega zavarovalništva, ki je največje po drugi svetovni vojni. Slovenske zavarovalnice uspešno širijo svoje poslovanje v sosednje države in na trge jugovzhodne Evrope. Naj omenim še nemško zavarovalnico Allianz, ki se je na slovenskem trgu pojavila že v začetku leta 2004 preko posredniške agencije (Statistični zavarovalniški bilten 2007, 2007, str. 15). Z vključitvijo v evropski prostor, pa postaja boj za obstoj posebno manjših zavarovalnic vse težji. Z internacionalizacijo so izginile meje med nacionalnimi zavarovalnimi tržišči, kar omogoča velikim zavarovalnicam širitev v druge države (Volarič Prijatelj & Dimovski, 2008, str. 291).

Lahko bi rekla, da je slovenska zavarovalna dejavnost stabilna, saj je za več kot dvakrat celo prehitela gospodarsko rast. V Sloveniji je bilo leta 2006 zbranih 1.725 milijonov evrov premij, kar predstavlja 5,8 % BDP (glej Tabelo 3). To je za 0,14 odstotnih točk več kot leta 2005. Po deležu zavarovalnih premij v BDP (zavarovalna penetracija) se Slovenija tako uvršča za Avstrijo, vendar precej pred Hrvaško, Madžarsko in Grčijo. Zavarovalna gostota ali premija na prebivalca (859 EUR) je v Sloveniji precej nižja (glej Tabelo 3) kot v razvitejših državah, a se vztrajno povečuje (Statistični zavarovalniški bilten 2007, 2007, str. 67).

Tabela 3: Zavarovalna dejavnost (brez pozavarovanja) v EU 2005 in v Sloveniji 2006 – ključni podatki

Kazalci	EU (25)	SLO	Delež SLO (%)
Število zavarovalnih družb	4.886	16	0,33
Število zaposlenih v zavarovalnicah	934.292	5.992	0,64
Povprečno število zaposlenih v zavarovalnicah	191	375	195,85
Premije (v mio EUR)	925.103	1.725	0,19
Od tega iz življenjskih zavarovanj (v mio EUR)	569.650	540,6	0,09
Premije/prebivalca (EUR)	2.005	859	42,84
Premije življenjskih zavarovanj/prebivalca (EUR)	1.234	269	21,81
Premije neživljenjskih zavarovanj/ prebivalca (EUR)	771	590	76,50
Delež premij v BDP (%)	8,6	5,8	67,60

Vir: Statistični zavarovalniški bilten 2007, 2007, str. 68.

V Evropi predstavlja 60 % celotne zbrane premije ravno premija iz življenjskih zavarovanj in 40 % premija iz naslova vseh premoženjskih oz. neživljenjskih zavarovanj. V Sloveniji pa je slika ravno obratna, saj večino premije predstavlja celotna skupina premoženjskih zavarovanj (70 %). Življenjska zavarovanja pa kljub hitri rasti in največjemu deležu med vsemi zavarovalnimi vrstami predstavljajo le 30 % celotno zbrane premije. Kranjec (2003) pravi, da se omenjena razlika počasi zmanjšuje, saj skupna premija življenjskih zavarovanj presega

povprečno panožno stopnjo rasti. Pri tem pa zavarovalnice pri prodoru na trg računajo predvsem na naložbena zavarovanja, na razširitev za tveganje hujše bolezni pri življenjskem zavarovanju ter na kombinacijo bančnih in zavarovalniških produktov. Tako lahko sklepam, da imamo v primerjavi z razvitimi evropskimi državami na področju življenjskih zavarovanj še veliko odprtega prostora, saj je v Evropi povprečna letna premija za življenjska zavarovanja 1.234 evrov, v Sloveniji pa je ta številka za enkrat le 269 evrov (glej Tabelo 3 na str. 6).

2 ŽIVLJENJSKA ZAVAROVANJA

Življenjska zavarovanja spadajo v veliko skupino zavarovanj, ki zagotavljajo varnost družine in najbližjih, obenem pa pomenijo dolgoročno nalaganje denarja za varnejšo prihodnost. Temeljijo predvsem na negotovosti trajanja človeškega življenja. Omenjena zavarovanja so prostovoljna in dostopna vsem, ki lahko plačujejo premije za zavarovanje.

2.1 Opredelitev

Mori (2005, str. 22) pravi takole: »Življenjsko zavarovanje predstavlja temelj naše celotne finančne strategije in trdne temelje naše celotne neodvisnosti ter finančne varnosti, hkrati pa omogoča, da si načrtujemo prihodnost.« Omenjeno zavarovanje je eno izmed najbolj dovršenih oblik dolgoročnega varčevanja prebivalstva. Pri dobičkonosnem poslovanju zavarovalnice so zavarovalci upravičeni do dela tega dobička, ki ga prejema v obliki dividend ali povečanja izplačila. Življenjsko zavarovanje je pogodba med lastnikom zavarovalne police in zavarovalnico. Zavarovalnica se obveže, da bo kot protiobveznost za plačane premije zavarovalca plačala oz. izplačevala določen denarni znesek, če posameznik, katerega življenje je zavarovano, umre oz. če nastopi zavarovalni dogodek (Todić, 2007, str. 7). Zavarovalni dogodek se definira pred sklenitvijo zavarovanja kot možen dogodek iz vsakdanjega življenja, ki pa mora biti (Šenk et al., 2006, str. 3.1-49): neodvisen od volje zavarovalca, zavarovanca ali upravičenca, bodoč in vnaprej časovno neznan.

Življenjsko zavarovanje je pomembno tako v razvitih ekonomijah kot tudi v državah v razvoju. Bolj ko je država razvita, večjo vlogo ima omenjeno zavarovanje v njeni ekonomiji. Gospodarstvo oz. politika neke države je naklonjena vzpodbujanju nakupa življenjskih zavarovanj, saj ta prispevajo k socialni stabilnosti (Policy Issues in Insurance, 1996, str. 13).

2.2 Trg življenjskih zavarovanj

Življenjska zavarovanja so se že leta 2003 po velikosti zneska bruto obračunane premije povzpela na prvo mesto med vsemi zavarovalnimi vrstami. Že nekaj let naraščajo veliko hitreje od preostalih zavarovanj. Leta 2006 je bila njihova stopnja rasti 16,3 %, delež v BDP pa se je povečal na 1,8 %. Na prebivalca je prišlo povprečno 269 EUR, kar je npr. desetkrat

manj kot v Veliki Britaniji, a hkrati precej več kot v vseh vzhodnoevropskih državah. Tabela 4 prikazuje pobrane premije za življenjska zavarovanja po nekaterih zavarovalnicah.

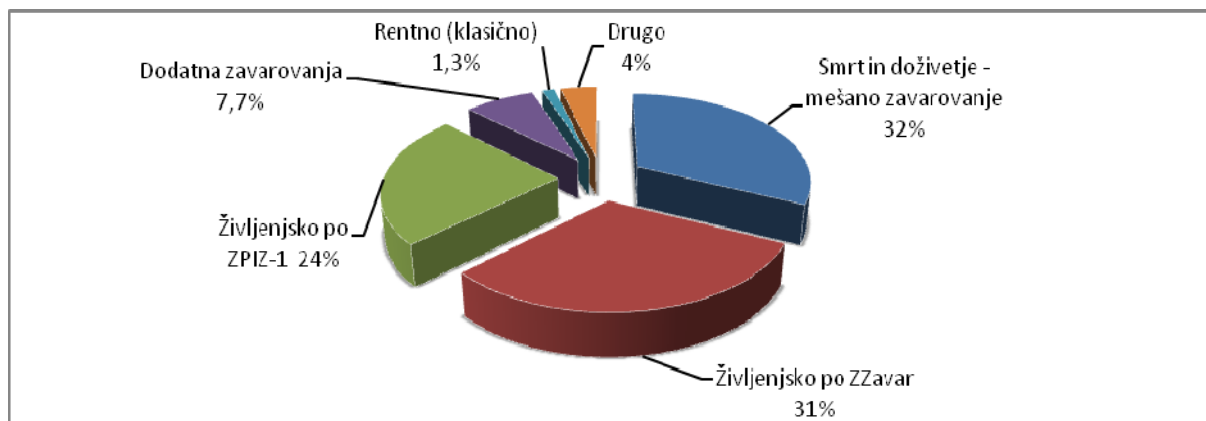
Tabela 4: Pobrane premije in tržni deleži za življenjska zavarovanja večjih zavarovalnic (v milijonih EUR)

ZAVAROVALNICA	2006		2007	
	Premija	Tržni delež v %	Premija	Tržni delež v %
Zavarovalnica Triglav	203,7	37,67	225,2	36,97
Zavarovalnica Maribor	56,3	10,41	63,7	10,45
KD Življenje	38,6	7,14	57,3	9,41
Merkur zavarovalnica	31,7	5,87	35,1	5,76
NLB Vita	29,2	5,41	35,0	5,75
Zavarovalnica Generali	18,0	3,33	18,7	3,07
Adriatic Slovenica	16,5	3,06	8,6	2,80
Zavarovalnica Tilia	7,8	1,45	9,5	1,56

Vir: Zavarovalna statistika 2006, 2007; Poslovanje zavarovalnic in pozavarovalnic leta 2007, 2008; Lastna zasnova.

Zavarovalnice so leta 2006 z vsemi oblikami življenjskih zavarovanj zbrale 540,6 milijonov EUR bruto obračunane premije, leta 2007 pa 609,3 milijona EUR. Mešano zavarovanje za smrt in doživetje je kot posamezno zavarovanje znotraj življenjskega zavarovanja po velikosti premije še vedno na prvem mestu (173,6 milijona EUR), krepí pa se delež sodobnih življenjskih zavarovanj (sklepajo se po Zakonu o zavarovalništvu), vezanih na enote vzajemnih skladov (Statistični zavarovalniški bilten 2007, 2007, str. 46).

Slika 1: Premijska sestava življenjskih zavarovanj 2006

Vir: Statistični zavarovalniški bilten 2007, 2007, str. 47.

Po podatkih Slovenskega zavarovalnega združenja je bilo na področju življenjskih zavarovanj v januarju 2008 za 54 milijonov evrov pobrane premije, v februarju že 106,7 milijonov evrov ter v marcu 156,5 milijonov evrov (Premija za januar, februar, marec 2008, 2008).

2.3 Pomen

Socialni in gospodarski pomen življenjskega zavarovanja izhajata iz njegovega namena, ki je predvsem v varovanju posameznika in družine pred gospodarsko škodo in izboljšanju dohodkov. Hkrati pa preprečuje, da bi posamezniki padli na nižjo socialno stopnjo ter da bi bile družine odvisne od podpore oz. posojila ob dogodkih, ki zahtevajo večje izdatke ali povzročajo zmanjšanje dohodkov (Mehr, 1970, str. 1-3).

Življenjsko zavarovanje ima čedalje večji pomen, tako v smislu zavarovanja življenja kot tudi s finančnega vidika, v smislu naložbe, oblike varčevanj ipd. Zato se v pravnem prometu povečuje tudi pomen zavarovalne police življenjskega zavarovanja.

Življenjsko zavarovanje, ki ga zavarovalnice ponujajo v mnogih različicah, nudi že ob sklenitvi omejeno začasno kritje in (običajno) ob prvi plačani premiji omogoča takojšnjo socialno (finančno) varnost družine v primeru smrti zavarovanca. Vsota vseh plačanih premij je bistveno nižja od zavarovalne vsote, za katero je zavarovanec zavarovan. Z življenjskim zavarovanjem se lahko dodatno zagotovi zavarovalno kritje kritičnih bolezni in kritje za primer nezgode, predvsem za primer invalidnosti. Za posamezne primere (npr. nezgodna smrt) pa se lahko določi tudi višje (npr. podvojene) zavarovalne vsote. S sklenitvijo življenjskega zavarovanja so zavarovalci običajno deležni popustov pri ostalih oblikah zavarovanj, vendar pri isti zavarovalnici. Zavarovanja z zavarovalno dobo 10 ali več let so oproščena plačevanja 6,5 % davka od zavarovalnih poslov. Dodatna prednost je, da ob smrti zavarovanca upravičencu iz življenjskega zavarovanja ni treba plačati dohodnine (ZDoh-2, 2006, 82. člen, 3. točka), pri tem pa tudi izplačilo zavarovalne vsote s pripisanimi dobički ob doživetju življenjskega zavarovanja ni obdavčeno, v kolikor sta izpolnjena naslednja pogoja (ZDoh-2, 2006, 82. člen, 4. točka): če je zavarovalna doba najmanj 10 let in če je zavarovalec in upravičenec v primeru doživetja ena in ista oseba. Naj omenim še, da je odpoved zavarovanja finančno neugodna, zato spodbuja k vztrajanju pri odločitvi ter da življenjsko zavarovanje poleg zavarovanja omogoča še različne oblike varčevanja.

S polico življenjskega zavarovanja se lahko zavaruje tudi posojilo. Sklenitev zavarovanja zagotavlja upniku, da bo v primeru zamude ali neplačila dolžnika, njegova terjatev poplačana prav iz privarčevane vsote. Zavarovalnice lahko na podlagi življenjskega zavarovanja ponudijo tudi boljše kreditne pogoje (Policy Issues Insurance, 1996, str. 13).

2.4 Vrste

Življenjska zavarovanja se najpogosteje delijo glede na način izplačila zavarovalnine, na kapitalska in rentna zavarovanja. Pri kapitalskih zavarovanjih gre za izplačilo s pogodbo dogovorjene zavarovalne vsote oz. kapitala v enkratnem znesku. Pri rentnih zavarovanjih pa

gre za ponavljajoče se izplačevanje dogovorjenih vsot oz. rent. Kot pri večini drugih zavarovanj, poznamo tudi tukaj kolektivna in individualna zavarovanja.

Vse vrste zavarovanj delujejo po osnovnem principu: zavarovalci plačujejo premijo in če med zavarovalno dobo zavarovanci umrejo, bo zavarovalnica upravičencu izplačala vsoto, ki je na zavarovalni polici. Čeprav se lahko včasih zazdi, da obstaja nešteto vrst življenjskih zavarovanj, je vsaka le različica neke osnovne vrste zavarovanja (Mori, 2005, str. 69). Med najpogostejše oblike, ki jih ponujajo slovenske zavarovalnice, sodijo: življenjska zavarovanja za primer smrti, mešana življenjska zavarovanja, naložbena življenjska zavarovanja, ...

Klasično mešano življenjsko zavarovanje

Zavarovanja, ki predstavljajo zavarovanje in varčevanje hkrati, so najbolj razširjena med vsemi življenjskimi zavarovanji, saj pokrivajo obe glavni nevarnosti: smrt in doživetje. S sklenitvijo te oblike življenjskega zavarovanja se upravičencu ob koncu zavarovalne dobe izplača dogovorjena zavarovalna vsota s pripisanimi dobički. Zavarovalna vsota se izplača tudi v primeru smrti zavarovanca med trajanjem zavarovanja. Omenjeno življenjsko zavarovanje je zelo varno, saj zagotavlja izplačilo dogovorjene zavarovalne vsote ob doživetju, hkrati pa nudi zavarovanje za primer smrti, vendar po drugi strani ne omogoča visoke donosnosti (Todić, 2007, str. 9).

Življenjsko zavarovanje za primer smrti

Zavarovalna vsota se izplača le v primeru, če zavarovanec umre znotraj zavarovalne dobe, v nasprotnem primeru pa ne. To zavarovanje je cenejše, vendar ne vključuje varčevalne komponente in se sklepa predvsem zaradi pokrivanja kreditov ob smrti zavarovanca. Poznamo vseživljenjsko zavarovanje za primer smrti, pri katerem zavarovalna doba ni določena. Upravičenec tako dobi zavarovalno vsoto v vsakem primeru ob smrti zavarovane osebe. Tako je oseba zavarovana do konca življenja. Pri začasnem zavarovanju za primer smrti pa se zavarovalna vsota izplača le, če zavarovanec umre v okviru vnaprej dogovorjenega števila let. Pri življenjskem zavarovanju s časovno dogovorjenim rokom izplačila se izplača zavarovalna vsota ob poteku zavarovalne dobe, ne glede na to, ali je zavarovanec medtem umrl ali je še živ. To zavarovanje je zelo podobno mešanemu zavarovanju z razliko, da zavarovalnica ob smrti zavarovanca zavarovalne vsote ne izplača takoj, ampak šele po poteku zavarovalne dobe.

Življenjsko zavarovanje za primer doživetja

Takšno zavarovanje zagotavlja izplačilo dogovorjene zavarovalne vsote le po poteku zavarovalne dobe in le v primeru, če je zavarovanec takrat še živ. Če zavarovanec umre med zavarovalno dobo, prenehajo vse obveznosti zavarovalnice. Povpraševanje po teh zavarovanjih je zelo majhno, zato ga zavarovalnice ponavadi niti ne ponujajo.

Življenjsko zavarovanje z naložbenim tveganjem

Bolj podrobno se bom tej, relativno novi storitvi na zavarovalnem trgu, posvetila v točki 4. Lahko bi rekla, da gre za dva produkta v enem. Združena sta življenjsko zavarovanje in varčevanje, vezano na gibanje vrednosti enot premoženja izbranih vzajemnih skladov, saj zavarovalnica čiste premije, ki jih plačuje zavarovalec, vlaga v vzajemne sklade, ki jih sam izbere. Res pa je, da v tem primeru zavarovalec sam prevzema naložbeno tveganje.

3 VZAJEMNI SKLADI

V zadnjih letih spada varčevanje v vzajemnih skladih med najhitreje rastoče oblike varčevanja v razvitem svetu in med vse bolj pogoste oblike tudi v Sloveniji. Če še pred 10 leti vzajemni skladi javnosti niso bili množično znani, je danes težko najti varčevalca oz. vlagatelja, ki ne bi vsaj slišal za vzajemni sklad. Leta 1992 je bil v Sloveniji ustanovljen prvi vzajemni sklad. Kdor se je takrat odločil za varčevanje v vzajemnem skladu, je svoje premoženje do danes povečal približno kar za 20 krat. V Sloveniji je bila ponudba skladov dolga leta zelo skromna, danes pa lahko vlagatelji izbirajo med več kot 220-imi različnimi domačimi in tujimi vzajemnimi skladi. Ob koncu leta 2006 je bilo v vzajemnih skladih skupaj 2.229 milijonov EUR sredstev. Statistično gledano je Slovenija dosegla za nekatere nedosegljivo mejo: 1.000 EUR na prebivalca. Omenjeni znesek naj bi se v prihodnje kar podvojil (Darvaš, 2007b).

3.1 Opredelitev vzajemnih skladov

Vzajemni sklad je investicijski sklad in je združeno premoženje večjega števila lastnikov oz. vlagateljev. Najlažje bi ga opisala kot skupek premoženja vseh oseb, ki so naložile svoj denar na račun vzajemnega sklada. Ker sklad ne more poslovati sam, saj ni pravna oseba, ga upravlja družba za upravljanje (v nadaljevanju DZU), ki je s strani Agencije za trg vrednostnih papirjev (v nadaljevanju ATVP) pridobila dovoljenje. Premoženje vzajemnega sklada je ločeno od premoženja DZU. Cilj DZU je, da s pravočasnimi nakupi in prodajami vrednostnih papirjev poveča premoženje sklada in posledično premoženje vlagateljev. Varnost naložbe DZU poveča z razpršitvijo sredstev v različne vrednostne papirje (delnice, obveznice, blagajniški zapisi, zakladne menice, bančni depoziti, ...).

Celotno premoženje vzajemnega sklada je razdeljeno na enake enote, imenovane točke. In prav rast vrednosti teh točk je merilo uspešnosti sklada. Vrednost točke oz. vrednost enote premoženja (v nadaljevanju VEP) pa se spreminja v odvisnosti od spremembe tečajev vrednostnih papirjev, ki so v portfelju. Vsi dobički in izgube se porazdelijo sorazmerno na posamezne enote. Upravitelj sklada si zadrži samo upravljaljsko provizijo in morebitne ostale stroške, ki pa so že vnaprej znani. V nobenem primeru ne odgovarjajo za morebitne izgube vrednosti premoženja, razen če so kršili pravila (Kaj je vzajemni sklad?, 2008).

3.2 Vrste vzajemnih skladov

Izbira vzajemnega sklada je odvisna od cilja in zmožnosti sprejemanja nihanja vrednosti premoženja. Vsak vzajemni sklad ima svojo naložbeno politiko, ki določa, v kakšne vrste finančnih naložb bo sklad investiral in posledično, kakšnim tveganjem se bo pri tem izpostavljati. Pirtovšek (2003, str. 18 in 19) deli vzajemne sklade glede na vrsto finančnih naložb, ki jih imajo vlagatelji v svojem portfelju, na štiri osnovne vrste.

- **Delniški vzajemni skladi** investirajo sredstva pretežno v delnice. Nihanja premoženja so največja, dolgoročno so najdonosnejši in zato primerni oz. priporočljivi za tiste, ki jim je najpomembnejši donos in jih nihanja vrednosti premoženja ne motijo.
- **Obvezniški vzajemni skladi** imajo v naložbeni strukturi predvsem obveznice, ki so varnejše, vendar manj donosne. Primerni so za vlagatelje, ki jim je pomembna stabilna in umirjena rast premoženja, brez večjih nihanj.
- **Mešani vzajemni skladi** investirajo v kombinacijo delnic, obveznic in drugih vrednostnih papirjev. Priporočljivi so za vlagatelje, ki ne želijo prevelikih nihanj vrednosti premoženja, vendar želijo realizirati višje donose, kot pri obvezniških skladih.
- **Vzajemni skladi denarnega trga** so najvarnejša oblika in primerni kot zamenjava bančne vloge. Investirajo v vrednostne papirje denarnega trga.

3.3 Lastnosti vzajemnih skladov

- **DONOSNOST**

Donos ni zagotovljen. V praksi celo velja, da je ob večji varnosti donosnost nižja in obratno. Če se je vrednost VEP v enem letu povečala npr. za 12 %, je imel vzajemni sklad 12 % donosnost. To pomeni, da se je vloženo premoženje povečalo za 12 %. Opozoriti je treba, da donosi, ki jih je vzajemni sklad dosegel prej, niso zagotovilo za donose v prihodnosti.

- **VARNOST**

Vsa sredstva so naložena v več različnih naložb. Zato nihanje vrednosti posamezne naložbe vpliva na vrednost točke samo glede na delež, ki ga omenjena naložba predstavlja v portfelju vzajemnega sklada. Nadzor je zagotovljen s strani ATVP in s strani banke skrbnice. Kot sem že omenila, je premoženje sklada popolnoma ločeno od premoženja DZU.

- **LIKVIDNOST**

Vlagatelj lahko točke vzajemnega sklada kadarkoli proda in jih tako spremeni v denar. DZU mu mora denar nakazati na račun najkasneje v petih delovnih dneh od prejema pisnega zahtevka za izplačilo.

- **PRILAGODLJIVOST**

V vzajemnem skladu lahko varčujejo posamezniki ali podjetja, prav tako tudi mladoletniki. Vlagatelj se sam odloča, kdaj in koliko bo vložil.

- **DNEVNA PREGLEDNOST**

Vrednosti točk vzajemnih skladov so dnevno objavljene v tečajnici na spletnih straneh, v dnevnem časopisu (Delo, Dnevnik, Večer, Finance), na teletekstu in v revijah Kapital in Profit. Vlagatelji tako v vsakem trenutku lahko izvejo, koliko je vredno njihovo premoženje. Število točk, ki jih imajo v posameznem skladu preprosto pomnožijo z VEP, v katerega so naložili svoja sredstva.

- **STROŠKI**

Kot sem že napisala, se vlagatelju pri vsakem vplačilu in izplačilu obračuna provizija. Pomembna je tudi upravljavska provizija, ki pa je že upoštevana pri dnevnem izračunu VEP, zato neposredno ne bremeni vlagatelja.

- **TVEGANOST**

Ocena tveganosti vzajemnega sklada se lahko giblje od 1 do 10, pri čemer ocena 1 pomeni zelo nizko tvegano naložbo, ocena 5 srednje tvegano in ocena 10 najbolj tvegano naložbo. Z besedo »tveganje« ni mišljena možnost propada premoženja, ampak možnost različne višine pričakovanih donosov. Čim večja je tveganost, tem večji je lahko donos ali izguba. Tveganosti se je najlažje izogniti z dolgoročno naložbo.

3.4 Smisel varčevanja v vzajemnih skladih

Varčevanje preko vzajemnih skladov omogoča, da se lahko že z manjšo vsoto denarja izkorišča vse možnosti zaslužkov, ki jih omogočajo vrednostni papirji. Dejansko pa se z nakupom deleža vzajemnega sklada postane solastnik deležev vseh vrednostnih papirjev, ki jih ima ta sklad (Jerovšek, 1990, str. 15).

Slovenci smo na dobri poti, da postanemo sodobni varčevalci. Vendar zakaj sprememba v načinu varčevanja? Še pred leti je bilo varčevanje v vzajemnih skladih povsem nezanimivo, predvsem zaradi nepoznavanja storitve, nezanimivosti in nerazvitosti slovenskega borznega trga, ki pa je osnova za privlačnost vzajemnih skladov. Vendar se je v zadnjih letih slika povsem spremenila; borzni trg je doživel razcvet, seznanjanje varčevalcev z novimi naložbenimi možnostmi je bilo vedno večje, ponudba vzajemnih skladov pa se je močno povečala, tako da je varčevanje v vzajemnih skladih danes že nekaj povsem vsakdanjega. Kot sem že omenila, je bil v Sloveniji prvi vzajemni sklad ustanovljen leta 1992, približno dobro desetletje kasneje pa so na slovenski trg vstopili tudi tuji ponudniki s svojimi skladi, zato se je konkurenca močno povečala.

Samo Javornik (b.l., str. 21) pravi, da je investiranje v vzajemne sklade za posameznike ena izmed najpriročajših oblik povečanja premoženja, ki od ljudi zahteva osredinjen in discipliniran pristop. Ko ljudje začnejo investirati v vzajemne sklade, ne vstopajo samo v svet donosov, ampak tudi v svet čustev in nenehnega razmišljanja o tem, ali so na pravi poti. Javornik celo primerja investiranje in skušnjave pri tem z zgodbo o Odiseju, ki so ga morali privezati na ladijski jambor, da ga mili glasovi siren ne bi zapeljali v pogubo. Pravi, da tudi v investiranju obstajajo mili glasovi siren, ki investitorje že stoletja vabijo na stranske poti in napačne odločitve; pohlepni so, kadar bi morali biti previdni, in previdni kadar bi morali biti pohlepni. »Vendar pa premagati kapitalski trg pomeni predvsem premagati samega sebe,« pravi Javornik. Investitorji se ne smejo pustiti preslepiti dnevnim evforijam ali kakor jih Javornik imenuje »šum trga«, ampak morajo zasledovati svoje dolgoročne cilje.

In zakaj je vzajemni sklad pravzaprav primerna oblika varčevanja?

Vlagatelju ni treba stalno spremljati podatkov o podjetjih in dogajanju na borzi, da bi lahko v pravem trenutku kupil ali prodal pravi vrednostni papir, ampak za to skrbijo strokovnjaki DZU. Poleg tega vzajemni sklad zaradi svoje velikosti dosega veliko nižje stroške trgovanja, kot jih dosegajo individualni investitorji. Pri tem pa se vlagatelj lahko sam odloča, kdaj in koliko denarja bo vložil ter se kadarkoli odloči za dvig denarja, saj sredstva niso vezana, ob tem pa vsak trenutek natančno ve, koliko je njegova vloga na tisti dan vredna.

Varčevanje v banki ali v vzajemnih skladih

Razmah vzajemnih skladov ter agresivno nižanje bančnih obresti so povzročili, da je veliko varčevalcev svoje prihranke kljub večjemu tveganju preusmerilo v vzajemne sklade. Dodatno nezadovoljstvo glede doseženih donosov z varčevanjem na banki se je dosegalo tudi s spreminjanjem davčne zakonodaje.

Vse to je privedlo do tega, da varčevalci kljub veliki varnosti z donosi pri bankah niso bili več zadovoljni in so pričeli mrzlično iskati alternativne možnosti varčevanja. Donosi, ki jih ponujajo banke in hranilnice za vezana sredstva, so lahko precej različni, saj so odvisni tudi od višine zneska ter tudi samega časa vezave. Če pri obrestnih merah upoštevam še inflacijo, ki je žal davčna uprava ne prizna in ki je v letu 2007 znašala približno 5,6 %, varčevalcem za realne obresti ne ostane več prav veliko. Na koncu je treba upoštevati še obdavčitev, ki znaša od leta 2008 že 20 % na dosežene obresti. Ko potegnem torej črto, ugotovim, da se z vezano vlogo pri banki doseže donos v višini pozitivne ničle. Prednost varčevanja v vzajemnih skladih je poleg načeloma višjih donosov tudi razpoložljivost sredstev vlagatelja, saj le-ta načeloma niso vezana, ker jih lahko vlagatelj dvigne kadarkoli (v nasprotju z vezanimi vlogami na banki). Vlagatelj lahko tudi vsak trenutek izračuna vrednost svoje vloge (Špacapan, 2007b) (glej Prilogo 1).

4 ŽIVLJENJSKA ZAVAROVANJA Z NALOŽBENIM TVEGANJEM

Omenjena življenjska zavarovanja, ki so relativno nova storitev na zavarovalnem trgu, so bila v Sloveniji zelo dobro sprejeta. Tudi v prihodnje bodo zagotovo igrala zelo pomembno vlogo zaradi odprtja zavarovalniškega trga in možnosti vlaganja na bolj stabilnih kapitalskih trgih.

4.1 Opredelitev

Opredelim jih lahko tudi kot naložbena življenjska zavarovanja (angleško: Unit Linked Insurance Policies) ali življenjska zavarovanja, vezana na vzajemne sklade oz. kot povezavo varčevanja na kapitalskih trgih in življenjskega zavarovanja. Dejansko pa je to je vse bolj razširjena oblika življenjskega zavarovanja, kjer se poleg zavarovanja za primer smrti varčuje tudi v izbranih vzajemnih skladih.

Ta zavarovanja so najbližje zavarovanjem za doživetje, saj jih sklepajo osebe, ki jih zanima predvsem to, da je njihov denar dobro naložen in da bodo ob določenem trenutku prejele zavarovalno vsoto, ki bo odvisna od stanja vrednostnih papirjev na borzi (Šenk et al., 2006, str. 3.1-17). Smiljan Mori (2005, str. 72) pravi, da je ta vrsta zavarovanja primerna predvsem za tiste, ki poznajo delovanje kapitalskega trga in so hkrati pripravljeni prevzeti tveganje ob nihanju vrednosti njihovega premoženja, ki je pri tem zavarovanju naložen v različne vzajemne sklade. Treba se je zavedati, da v primeru ko nekdo že ima sklenjeno klasično življenjsko zavarovanje, ta naložbena oblika nikakor ne sme biti razlog, da se klasično polico prekine in sklene novo naložbeno obliko. Naložbeno življenjsko zavarovanje je lahko v tem primeru enkratna nadgradnja obstoječega zavarovanja in način za doseganje finančne varnosti (Mori, 2005, str. 72).

Naložbeno življenjsko zavarovanje ima naložbeno in zavarovalno komponento. Premija je, prav tako kot pri klasičnem zavarovanju, sestavljena iz zavarovalnega oz. rizičnega dela za primer smrti in varčevalnega dela oz. naložbenega, s katerim varčevalec za razliko od klasičnega zavarovanja vstopa na trg kapitala. Ker varčevalec svoj naložbeni del premije plemeniti v vzajemnih skladih, mora sam prevzeti naložbeno tveganje, povezano s spremembo vrednosti točk vzajemnih skladov; tako dobi možnost doseganja višjih donosov in višjega privarčevanega zneska ob izteku zavarovalne dobe (Todić, 2007, str. 10). Pri tem je zavarovalna vsota za primer smrti enako določena kot pri klasičnem zavarovanju. Zavarovalnica prevzame rizik smrti v višini zajamčene zavarovalne vsote za primer smrti v primeru, če z začetnim obračunom stroškov, odbitih od premije, ni zbrala dovolj sredstev za pokritje vseh dejanskih stroškov. Zavarovalna vsota za doživetje pa ni več tako strogo določena, saj je le-ta odvisna od gibanja vrednosti naložb. Pri tem pa zavarovalec prevzema naložbeno tveganje glede na višino zavarovalne vsote za doživetje. Obstajajo pa tudi primeri z zajamčeno donosnostjo, pri katerih vsaj en del tveganja prevzema tudi zavarovalnica.

Podobnost z neposrednimi naložbami v vzajemne sklade

Med naložbenimi življenjskimi zavarovanji in direktnim vlaganjem v vzajemne sklade obstajajo nekatere podobnosti. Obema je skupno, da zagotavljata določeno izplačilo upravičencem (dedičem) v primeru smrti zavarovanca oz. vlagatelja. To zagotovilo velja takoj, že po plačilu prve premije. Pri skladih podeduje dedič v primeru smrti vlagatelja njegov vložek, kolikor je pač vreden, pri naložbenem zavarovanju pa dobi več, kot je zavarovalec vplačal. Pri obeh se denar po odbitju stroškov nalaga v vzajemne sklade. Pri naložbenih zavarovanjih se od premije odbijejo razni stroški (med njimi tudi strošek plačila zavarovalne premije) in obračuna se rizik premije za smrt. Ostala čista premija se naloži v izbrane sklade.

Law (b.l.) pravi, da kljub temu, da je struktura naložbe zelo podobna, se obeh naložb ne more poimenovati kar z istim imenom. Pri podobni strukturi misli predvsem na vlaganje v dolžniške in lastniške vrednostne papirje. Podobnost je tudi ta, da pri obeh naložbah prevzema naložbeno tveganje vlagatelj. In tukaj se podobnosti verjetno končajo.

Razlika pa se med naložbenim življenjskim zavarovanjem in direktnim vlaganjem v sklade pokaže predvsem pri davčni zakonodaji, ki različno obravnava ti dve kategoriji, predvsem v korist naložbenim zavarovanjem. Omenjeno prednost naložbenih življenjskih zavarovanj pred vzajemnimi skladi bom bolj podrobno opisala v točki 5.3, kjer bom primerjala naložbo v vzajemne sklade in naložbeno življenjsko zavarovanje MP-LIFE.SI.

4.2 Nastanek in razvoj življenjskih zavarovanj z naložbenim tveganjem

Naložbena življenjska zavarovanja že več desetletij pomembno vplivajo na rast trga življenjskih zavarovanj v razvitih svetovnih ekonomijah. V državah z razvitimi trgi vrednostnih papirjev se je že v zgodnjih šestdesetih letih prejšnjega stoletja pojavila potreba po alternativnih oblikah zavarovanj, ki naj bi bila deležna vedno večje donosnosti, ki jo je omogočal trg. Zavarovalnice in zavarovalci so predvsem v ZDA in Veliki Britaniji prvi izkoristili ponujeno možnost v obliki zavarovanj, ki so združevala življenjsko zavarovanje in nalaganje v razne investicijske sklade. Sledilo je ustanavljanje novih zavarovalnic, predvsem s strani upravljavcev vzajemnih skladov, ki so znali izkoristiti praznino na trgu.

Klasične zavarovalnice so šele v devetdesetih letih začele pospešeno slediti tekmečem, saj so se do takrat počasneje prilagajale novim tržnim razmeram, ker so že s tradicionalnimi storitvami dosegale zadovoljivo rast. In danes je težko najti življenjsko zavarovalnico, ki ne bi ponujala v okviru svoje ponudbe tudi zavarovanja, vezana na vzajemne sklade (Lorger, 2007, str. 18). Po letu 2000 se je predhodna velika rast naložbenih zavarovanj v zahodni Evropi nekoliko umirila. Pojavil se je celo padec teh vrst zavarovanj. To je bilo značilno predvsem za trge, kjer so bila razširjena naložbena zavarovanja z enkratnim vplačilom premije, pri katerih je uspešnost prodaje zelo povezana z gibanji na trgu vrednostnih papirjev. Ravno nasprotno pa se je takrat dogajalo v vzhodni Evropi, kjer so naložbena zavarovanja ravno začela svoj

pohod. Ugodne razmere za njihov razvoj so ustvarjali predvsem trg vrednostnih papirjev z donosi, ki so bili pogosto višji kot na stabilnejših zahodnoevropskih trgih, pa tudi rastoči trgi življenjskih zavarovanj (Benko, 2005, str. 8). Na vseh trgih pa je bila v zadnjih letih opazna porast naložbenih življenjskih zavarovanj.

V preteklih letih je bila v zahodno evropskih državah pri hitrejšem razvoju naložbenih zavarovanj največja ovira predvsem lokalna zakonodaja. Z uvedbo enotnega trga pa so ta zavarovanja bistveno pridobila na pomenu. K temu je pripomogla tudi naraščajoča rast cen delnic in zniževanje obrestnih mer, kar pa je ponavadi pomenilo tudi vedno manjše pripise bonusov pri klasičnih življenjskih zavarovanjih. Ne smem pa pozabiti na razvoj informacijske tehnologije, ki je pripomogel k aktivnejšemu sodelovanju pri tržnih gibanjih. V ZDA, Kanadi in Avstraliji so bili pogoji za razvoj naložbenih zavarovanj še bolj ugodni. Prednosti, kot so dokaj visoki donosi in tako tudi potreba in želja potrošnikov, da se s svojimi sredstvi udeležijo na trgu ter odlično razvit trg vrednostnih papirjev, so bile v teh državah v smislu povezovanja zavarovanja z naložbenimi skladi dobro izkoriščene (Lorger, 2007, str. 19).

Razvoj življenjskih zavarovanj z naložbenim tveganjem v Sloveniji

Naložbena zavarovanja so se v Sloveniji pojavila prvič po spremembi pokojninske zakonodaje leta 1999, ko so pokojninske družbe in zavarovalnice začele tržiti prostovoljna dodatna pokojninska zavarovanja. Na področju življenjskih zavarovanj pa so se s Slovenijo prvič srečala šele leta 2001 in nato pogosteje leta 2002. Takrat so zavarovalnice Slovenica, Generali in Triglav prve ponudile vsaka svojo kombinacijo življenjskega zavarovanja za primer smrti in naložbenega varčevanja. Razlogi zakaj se ta zavarovanja v Sloveniji niso že prej razvila, so podobni tistim v razvitejših državah: zastarela zakonodaja, nerazvitost trga vrednostnih papirjev, neustrezna informacijska podpora v zavarovalnicah pa tudi nepripravljenost zavarovalnic, da bi trgu ponudile kompleksnejša zavarovanja. V letu 2000 so bili s sprejetjem Zakona o zavarovalništvu ustvarjeni zakonski okviri za možnost razvoja naložbenih zavarovanj. Trg vrednostnih papirjev se je tudi do leta 2002 že dovolj razvil, spremembe v bančništvu so narekovale varčevalcem, da svoje prihranke prenesejo iz depozitov v druge bolj donosne naložbe. V zavarovalništvu se je prav tako razvila informacijska tehnologija in tudi zavarovalnice so same ugotovile, da bodo brez novih sodobnih oblik zavarovanja težko preživele in konkurirale ostalim zavarovalnicam po vstopu Slovenije v Evropsko unijo (Lorger, 2007, str. 19).

4.3 Trg naložbenih življenjskih zavarovanj v Sloveniji

V Sloveniji so naložbena zavarovanja doživela pravi razcvet, k čemur je nekoliko pripomogla tudi rast tečajev na borzah. Priljubljenost se še vedno nadaljuje in tako se zavarovalci kljub večjemu tveganju raje odločajo za omenjena zavarovanja, kjer so življenjsko zavarovani in hkrati vstopajo na trg kapitala. Tako se na trgu življenjskih zavarovanj iz meseca v mesec

pojavnjajo nove storitve in zavarovalni paketi različnih kritij, hkrati pa se stalno dopolnjujejo standardne ponudbe. Zavarovalnice pa se ob tem zavedajo velikega tveganja, ki ga nosijo zavarovalci sami in zaradi tega vedno znova pošiljajo na trg nove zavarovalno–naložbene produkte z neko garancijo, ki zmanjšuje tveganje. Seveda pa lahko zavarovalci kot pri klasičnem zavarovanju odstopijo od zavarovanja, vzamejo predujem ali pa prenesejo svoja sredstva v drugi sklad.

Ker v Sloveniji še vedno nekaj ljudi meni, da življenjskega zavarovanj ne potrebujejo in ker jih nekaj še vedno pozna le klasično življenjsko zavarovanje, bi lahko rekla, da kljub povečanemu zanimanju za naložbena življenjska zavarovanja v Sloveniji še vedno precej zaostajamo za povprečjem evropskih držav. Pri vlaganju v vzajemne sklade je situacija podobna in vse to je posledica mladosti slovenskega finančnega trga (Špacapan, 2006a).

Tabela 5: Pobrane premije življenjskih zavarovanj v letu 2007 (v milijonih EUR)

ZAVAROVALNICA	NALOŽBENA ZAVAROVANJA	KLASIČNA ZAVAROVANJA	POKOJNINSKA ZAVAROVANJA
Zavarovalnica Triglav	103,34	105,63	16,47
KD Življenje	51,17	6,43	-
Zavarovalnica Maribor	24,3	63,7	-
Adriatic Slovenica	8,02	8,65	0,71
Zavarovalnica Tilia	7,26	2,25	-
Grawe	7	17	-
Generali	4,75	11,26	2,67
Merkur zavarovalnica	3,69	31,4	-
Wiener Stadtische	3,46	1,84	-

Vir: T. Smrekar, Kaj lahko pričakujete zavarovanci, 2008b.

Na kapitalskih trgih vladajo trenutno nestabilne razmere. Zavarovalnice pa kljub pretresom na borznih trgih v letošnjem letu napovedujejo dobičke in rast zbranih premij pri življenjskih zavarovanjih (tudi pri naložbenih). V nadaljevanju (Smrekar, 2008a; Smrekar, 2008b) je pojasnjeno, kako posamezne zavarovalnice ocenjujejo trenutno dogajanje na trgu življenjskih zavarovanj, predvsem naložbenih.

V **Zavarovalnici Generali** pravijo: »Dokazano in tudi priporočeno je, da se v času nestabilnih razmer na kapitalskih trgih ljudje odločajo za sklepanje varnih naložb.« V zavarovalnici med drugim stavijo na naložbena življenjska zavarovanja z izborom skladov z jamstvom donosov. Donosnost njihovih zavarovanj pa so za leto 2008 ocenili nekoliko konservativno- 9 %.

Na **Zavarovalnici Triglav** pravijo nekoliko drugače: «Obdobja nizkih tečajev vrednosti enot premoženja so lahko dobra priložnost za zavarovance, kar posebej velja za obročna

zavarovanja. Posameznik tako mesečno vplačuje enake zneske v sklad, na ta način pa takrat, kadar so vrednosti enot premoženja nižje, za isti znesek dobi večje število enot, kar se obrestuje, ko začnejo tečaji spet rasti.« Optimistično so svoja zavarovanja ocenili z 12 % donosnostjo.

Predsednik uprave **Zavarovalnice Merkur** Denis Stroligo pa je mnenja, da je bila v preteklosti slovenska posebnost veliko povpraševanje po naložbenih zavarovanjih predvsem zaradi privatizacijskih donosov. Pomembnega zmanjšanja teh produktov v prihodnosti zaradi neugodnih razmer na svetovnih finančnih trgih ne pričakuje, pričakuje pa večjo previdnost. Obenem svetuje, da se na naložbena življenjska zavarovanja gleda bolj dolgoročno. »Trenutni trendi na kapitalskih trgih se za zdaj še ne umirjajo, a pričakujemo, da se bo negativni cikel obrnil v pozitivno smer,« pravi Denis Stroligo.

V **KD Življenje** pričakujejo letos celo 33 % rast premije življenjskih zavarovanj. Vendar je treba računati, da bodo letos verjetno prenesli na KD Življenje vsa življenjska zavarovanja iz Adriatic Slovenice. Hkrati so mnenja, da je obdavčenje v primerjavi z neposrednim vlaganjem v sklade ugodno.

Zavarovalnica Tilia je letos pobrala manj premij iz naslova življenjskih zavarovanj, kot so jih načrtovali, medtem ko so v drugih zavarovalnicah presegli svoje načrte. Tako so v Tilii lani pobrali za 9,5 milijona evrov omenjenih premij (načrtovali so 10 milijonov), predlani pa za 7,9 milijona evrov (načrtovali so 9,1 milijona). »V začetku leto smo predvideli ukrepe za izboljšanje prodaje življenjskih zavarovanj tudi po področjih tržnih poti, trženja in izobraževanja,« pravijo v novomeški zavarovalnici.

V zavarovalnici **Grawe** svarijo pred nepremišljenimi ravnanji v času nestabilnih razmer. »Ena izmed nevarnosti je zagotovo predčasna prekinitiv naložbenega življenjskega zavarovanja zaradi padajočih borznih trgov. Takšno ravnanje je lahko posledica svetovalčevega nepravilnega svetovanja ali pa strankinega precenjevanja svojih naložbenih preferenc. Oboje se lahko konča s panično prekinitvijo naložbenega življenjskega zavarovanja,« pravijo v Grawe.

V **Wiener Stadtische** podobno odsvetujejo strankam dvig zbranega premoženja pri naložbenem zavarovanju, saj poleg dejstva, da bi stranka izgubila vložen kapital zaradi padanja tečajev, je treba upoštevati tudi obdavčitev. »Ob nadaljevanju nihanj tečajev pa lahko pričakujemo večji poudarek na rasti klasičnih življenjskih zavarovanj z zajamčeno glavnico,« dodajajo.

V zadnjih letih je v Sloveniji čedalje več ponudnikov življenjskih zavarovanj, pri katerih se denar plemeniti v skladih. V Prilogi 2 je prikazana ponudba zavarovanj na slovenskem trgu.

4.3.1 Zakonodaja, ki ureja naložbena življenjska zavarovanja

V državah članicah EU je izvajanje življenjskih zavarovanj podvrženo ureditvi EU ter nacionalni zakonski ureditvi. Direktiva sveta 2002/83/ES z dne 5.11.2002 zagotavlja osnovne pravne temelje glede življenjskega zavarovanja. Namen direktive je poenotiti pravila za opravljanje storitev v celotni EU (Šker, 2008, str. 277).

Osnovni zakon, ki ureja področje zavarovalništva, je Zakon o zavarovalništvu (v nadaljevanju ZZavar), sprejet v začetku leta 2000 (Šenk et al., 2006, str. 1.3-1). V omenjenem zakonu je jasno opredeljeno življenjsko zavarovanje, vezano na enote investicijskih skladov oz. na enote kritnega sklada kot zavarovanje, pri katerem zavarovanec prevzema naložbeno tveganje, povezano s spremembo vrednosti investicijskih kuponov oz. drugih vrednostnih papirjev investicijskih skladov ali s spremembo vrednosti enote premoženja kritnega sklada (ZZavar, 2006, 2. člen).

Obligacijski zakonik pa podaja definicijo zavarovalne pogodbe in ureja odnose med zavarovalnico, zavarovancem, zavarovalcem, upravičencem in ostalimi osebami (Šenk et al., 2006, str. 1.10-2). V zakonu so podrobno opisane tudi naslednje vsebine: sklenitev pogodbe, obveznosti strank, plačevanje premije, trajanje zavarovanja itd.

4.3.2 Davčna zakonodaja

Naložbena življenjska zavarovanja so tako kot vsa življenjska zavarovanja podvržena dvema oblikama obdavčitve, in sicer indirektni in direktni. Z indirektno obdavčitvijo je mišljena obdavčitev zavarovalne premije, z direktno obdavčitvijo pa obdavčitev dohodka.

Indirektno obdavčitev uvaja **Zakon o davku od prometa zavarovalnih poslov** (v nadaljevanju ZDPZP). Ta določa, da se davek plačuje od opravljenih zavarovalnih poslov, se pravi od sklepanja in izvrševanja pogodb za premoženjska in osebna zavarovanja (ZDPZP, 1999, 3. člen). Po uvedbi Davka na dodano vrednost in sprejetju ZDPZP dne 16. julija 1999, je potrebno 6,5 % davek od zavarovalnih poslov obračunati le za zavarovanja, katerih zavarovalna doba je krajša od 10 let. To pomeni, da življenjskim zavarovanjem z zavarovalno dobo 10 ali več let ni treba prištevati davka od zavarovalnih poslov (Šenk et al., 2006, str. 3.1-61).

S 1. januarjem 2005 se je delno spremenila zakonodaja o obdavčitvi življenjskih zavarovanj za zavarovanja, ki so sklenjena po tem datumu (Šenk et al., 2006, str. 3.1-61). **Zakon o dohodnini** (v nadaljevanju ZDoh) ureja obdavčitev dohodka iz življenjskih zavarovanj. To pa je **direktna obdavčitev**. Dohodek iz življenjskih zavarovanj se na podlagi zakona uvršča med dohodke iz premoženja, saj 81. člen Zdoh-2 določa, da se za obresti šteje tudi dohodek iz življenjskega zavarovanja, in sicer je davčna osnova opredeljena kot razlika med prejetim

izplačilom in vplačilom. Pri tem je treba poudariti, da je pri naložbenih življenjskih zavarovanjih z enkratnim vplačilom razlika med prejetim izplačilom in vplačilom enostavno izračunljiva v primerjavi z obročnim vplačevanjem ali izplačevanjem (Čoroli & Plantarič, 2006, str. 261-265). Zakon določa, da se dohodnina (od davčne osnove po 20 % stopnji) ne plačuje le v posebnih primerih, ko so plačila dohodnine oproščeni dohodki iz življenjskih zavarovanj (ZDoh-2, 2006, 82. člen):

- ki so sklenjena za primer smrti in se dohodek izplača zaradi smrti oseb,
- če nastane pravica do zahtevka izplačila zavarovalne vsote po preteku 10 let od dneva sklenitve pogodbe o življenjskem zavarovanju,
- če sta sklenitelj zavarovanja (zavarovalec) in upravičenec do zavarovalne vsote ob doživetju ena in ista oseba in
- če ni podana zahteva za izplačilo odkupne vrednosti police življenjskega zavarovanja pred potekom roka iz druge alineje te točke.

Iz vsega navedenega lahko zaključim, da je davčni vidik pri naložbenih življenjskih zavarovanjih zelo ugoden, kajti ob predpostavki, da se le-ta sklepajo za 10 in več let in če sta zavarovalec in upravičenec isti osebi, niso podvržena ne indirektni kot tudi ne direktni obdavčitvi. Treba je omeniti še to, da tudi predujmi v okviru teh zavarovanj niso obdavčeni, kar samo še potrjuje dejstvo, da je davčna zakonodaja na področju naložbenih življenjskih zavarovanj zelo ugodna. Obdavčitev naložbenih življenjskih zavarovanj bom še dodatno predstavila v točki 5.3.

4.4 Naložbena življenjska zavarovanja na trgih EU

V EU poteka tradicija naložbenih življenjskih zavarovanj že vsaj 25 let, kjer se na trgu, tako kot pri nas, pojavljajo pod različnimi komercialnimi imeni. Vse družbe kombiniranje zavarovalniških storitev iz skupine osebnih rizičnih zavarovanj, predvsem življenja (riziko smrt) in nezgod (riziko trajne invalidnosti) ter varčevanje v različnih oblikah vzajemnih skladov. Omenjena zavarovanja so resničen razmah dosegla v devetdesetih letih s popularizacijo vzajemnih skladov v EU in z izvajanjem pokojninskih in socialnih reform, ki so ljudi prisilili v gradnjo lastnega finančnega in socialnega načrta brez zanašanja na državo. Število sklenjenih naložbenih življenjskih zavarovanj iz leta v leto narašča in ponekod (Nemčija in Avstrija) je bilo že leta 2000 sklenjenih več naložbenih življenjskih zavarovanj kot klasičnih (Lubej, 2005, str. 100).

Vpliv vstopa Slovenije v EU na razvoj naložbenih življenjskih zavarovanj

Pred vstopom Slovenije v Evropsko unijo smo bili pripravljeni na okrepljeno tujo konkurenco. Ta naj bi bila največja pri življenjskih zavarovanjih, predvsem pa prav pri naložbenih življenjskih zavarovanjih. Pričakovanje vstopa tujih konkurentov na slovenski trg je bil eden od razlogov, da so slovenske zavarovalnice pospešeno razvijale sodobnejše

zavarovalne storitve, predvsem naložbeno življenjsko zavarovanje, ki ga je že takrat imela v svoji ponudbi vsaka sodobna življenjska zavarovalnica v Evropski uniji (Benko, 2005, str. 85).

Že pred vstopom v EU je bila Slovenija na področju življenjskih zavarovanj manj razvita. Raziskava o zavarovalništvu Slovenije na poti v EU je napovedovala, da se bo z vstopom v EU tržni delež tujih zavarovalnic povečal v vseh pristopajočih članicah. Profesor na pravni fakulteti Franjo Štiblar ugotavlja, da se za tuje zavarovalnice splača ustanavljati življenjske zavarovalnice tudi pri nas, saj premije sprva rastejo, izdatkov pa ni in posledično so dobički veliki. Nasprotno pa se pri neživljenjskih zavarovanjih pojavljajo izdatki že na začetku. Omenjeno velja še posebej za slovenski trg, kjer so neživljenjska zavarovanja že blizu nasičenosti ter na ravni razvitih držav (Z vstopom v EU se bo tržni delež tujih zavarovalnic povečal, 2003).

Kot pomembnega tujega konkurenta naj navedem Skupino Allianz, eno največjih zavarovalnic na svetu. V okviru svobodnega opravljanja zavarovalnih poslov znotraj EU ponuja slovenskim kupcem vrsto varčevalno-zavarovalniških produktov s področja življenjskih zavarovanj.

4.5 Primerjava naložbenih in klasičnih življenjskih zavarovanj

Kot ugotavljajo zavarovalničarji, se v Sloveniji sklepa vse več naložbenih zavarovanj in vse manj klasičnih življenjskih. Direktor bančnega zavarovalništva v Zavarovalnici Triglav Miroslav Matijaševič (2005) pravi, da je bil v letu 2004, ko sta bili na eno klasično sklenjeni dve naložbeni življenjski zavarovanji, na trgu življenjskih zavarovanj opazen prehod iz klasičnih v naložbena zavarovanja. Nekatere stranke so pripravljene vplačati celo več sredstev v naložbena kot v klasična življenjska zavarovanja. V Zavarovalnici Triglav pričakujejo, da se bo tako gibanje še nadaljevalo, vendar nikakor ne do te mere, da bi morala naložbena življenjska zavarovanja nadomestiti klasična, ki bodo še vedno zelo zanimiva za ljudi, ki jim je pomembna predvsem varnost in niso pripravljeni sprejeti večjega tveganja. Naložbena zavarovanja so primerna kot dopolnitev klasičnim zavarovanjem oz. kot nadgradnja zavarovanja, ki ga stranka že ima. Direktor še dopolnjuje: »Čedalje več ljudi se zaveda, da bo za ohranitev življenjskega standarda po upokojitvi poleg obveznega pokojninskega zavarovanja treba še dodatno varčevati.«

Pri naložbenih zavarovanjih so zavarovalci bolj in podrobneje kot pri klasičnih zavarovanjih seznanjeni s tem, kolikšno je plačilo za zavarovanje in kolikšni so stroški, saj zavarovalnica ločeno obravnava obračunane stroške, riziko zavarovalne premije in naložbeni del. Vendar se načini obračunavanja stroškov lahko razlikujejo od zavarovalnice do zavarovalnice. Naložbena zavarovanja kot tudi klasična življenjska zavarovanja so sestavljena iz dveh delov,

in sicer iz zavarovalnega (povezan je z zavarovalnim dogodkom: npr. smrt) in varčevalnega oz. naložbenega dela (povezan je z doživetjem).

4.5.1 Zavarovalna komponenta življenjskih zavarovanj

Zavarovalna komponenta vključuje zavarovanje za primer smrti. V ta namen plačujejo zavarovalci določen del premije in ob nastopu zavarovalnega dogodka (smrt) dobijo upravičenci na začetku dogovorjeno zavarovalno vsoto za primer smrti, tako pri klasičnih kot pri naložbenih življenjskih zavarovanjih (Lorger, 2007, str. 22). Ta del premije imenujemo rizična premija in se obračuna na začetku vsakega meseca za tekoči mesec. Odvisna pa je od starosti in spola zavarovane osebe, vrednosti premoženja na polici, dogovorjene zavarovalne vsote za primer smrti in vračunanih stroškov sklepanja zavarovanja (Splošni pogoji za naložbeno življenjsko zavarovanje MP-LIFE.SI SECURE, 2008). Lubej Samo (2005, str. 97) je mnenja, da je zavarovalna komponenta zelo pomembna predvsem za ljudi, ki so zakreditirani, imajo nepreskrbljene otroke, potrebujejo dodatno varnost, si šele ustvarjajo lastno premoženje itd.

4.5.2 Varčevalno-naložbena komponenta življenjskih zavarovanj

Preostali, večji del premije je namenjen varčevanju oz. naložbi. Omenjena premija se akumulira in ob koncu zavarovalnega obdobja pripada upravičencu za doživetje. Višina dobljenega kapitala pa je odvisna od tega, kam in kako se nalaga ta del premije (Lubej, 2005, str. 98).

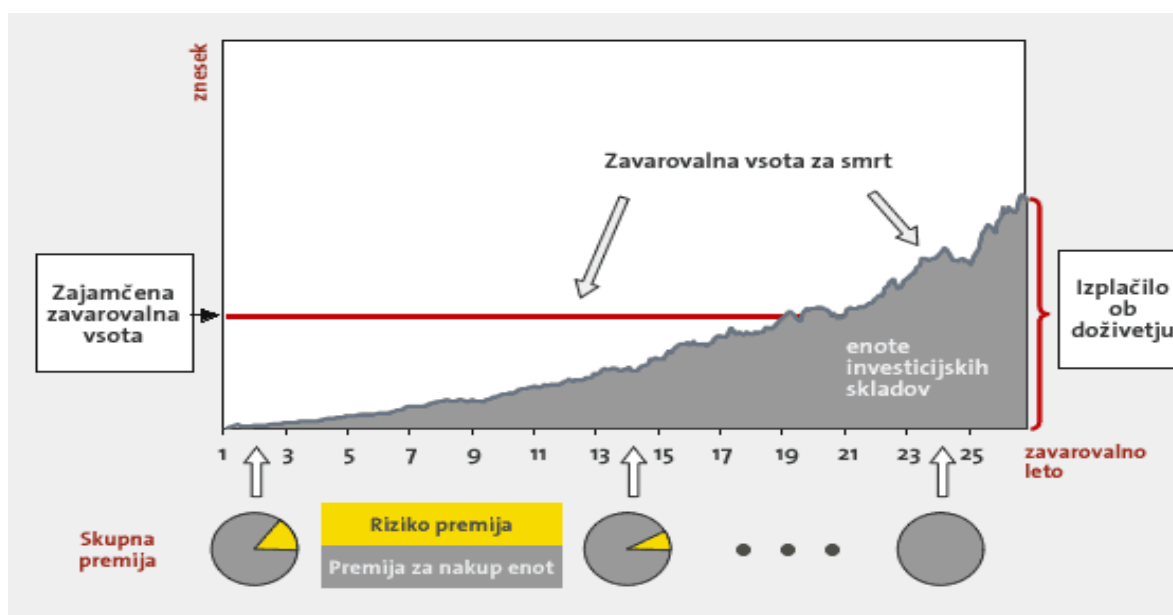
Varčevalna komponenta je pri klasičnih zavarovanjih manj pomembna od zavarovalne. Varčevanje poteka v obliki varne naložbe, ki posledično prinese minimalne donose, lahko pa celo realno negativne, saj je inflacija lahko višja od nominalnih donosov (Todić, 2007, str. 15). Bolj natančno to razloži Lubej (2005, str. 98): «Varčevalni del je naložen v t.i. kritni sklad (kritno premoženje). V skladu z ZZavar so to izredno konservativne naložbe, usmerjene predvsem v obveznice Republike Slovenije in drugih, predvsem uglednih in stabilnih držav. Zakon zelo striktno omejuje izbor in obseg naložb v smislu zagotavljanja čim večje varnosti. Upoštevajoč zakonske omejitve te naložbe izbira zavarovalnica in na ta način oblikuje svoj lastni kritni sklad, glede na odločitve, ki so jih sprejeli njihovi naložbeni analitiki.» Ker zavarovalec nima vpliva na naložbeno politiko, je zavarovalna vsota za doživetje zajamčena.

Pri naložbenih življenjskih zavarovanjih, kjer bi varčevalni del lahko poimenovala celo naložbeni del, pa je povsem drugače. Del premije, ki je namenjen varčevanju, se nalaga v sklade, katerih predizbor naredi zavarovalnica, končnega pa zavarovalec. Vendar skladi ne nudijo nobenih garancij glede velikosti donosov. Tako je končna zavarovalna vsota za primer doživetja odvisna od več faktorjev, predvsem pa od izbire skladov oz. od dogajanja na kapitalskih trgih.

Poglavitna razlika med naložbenimi in klasičnimi življenjskimi zavarovanji je predvsem stopnja soudeležbe zavarovalca pri naložbeni politiki zavarovanja. Pri klasičnem zavarovanju zavarovalec nima vpliva na naložbeno politiko in posledično ne prevzema nobenega naložbenega tveganja (Berčič, 2002, str. 25). Todičeva (2007, str. 16) pravi, da je pri naložbenih življenjskih zavarovanjih drugačen predvsem spekter investiranja. Posameznik se sam odloča, kam naj se usmerijo prihranki, ki jih tudi v času trajanja zavarovanja lahko prenese v manj oz. bolj tvegane naložbe ter sam lahko določi minimalno zjamčeno zavarovalno vsoto (v dovoljenih mejah) itd.

Kot sem že omenila, prejme upravičenec pri obeh vrstah življenjskega zavarovanja vnaprej določeno zjamčeno zavarovalno vsoto ob smrti zavarovanca. Pri naložbenem življenjskem zavarovanju še dodatno velja, da prejme upravičenec celotno vrednost premoženja na naložbeni polici, če vrednost premoženja na zavarovalčevem računu presega vrednost prej omenjene zjamčene zavarovalne vsote (glej Sliko 2).

Slika 2: Razlaga mehanike vlaganj v naložbena življenjska zavarovanja

Vir: Prospekt MP-LIFE.SI, 2007.

Ob doživetju pa pride do velikih razlik, saj naložbeno življenjsko zavarovanje v nasprotju s klasičnim zavarovanjem nima zjamčene zavarovalne vsote za ta zavarovalni dogodek. Ob doživetju zavarovalnica izplača tista sredstva, ki so se ob koncu zavarovalne dobe zbrala na naložbenem računu zavarovalca (glej Sliko 2). Višina teh sredstev je odvisna od poslovanja izbranega sklada, nihanj na borzi, delovanja kapitalskega trga, višine vplačil zavarovalca itd. V Prilogi 3 in 4 je prikazana primerjava gibanja vrednosti premoženja ob različnih donosnostih skladov, moškega in ženske različnih starosti. Pri klasični obliki zavarovanja pa zavarovalnica jamči z vsemi svojimi sredstvi za izplačilo zjamčene zavarovalne vsote in morebitnih dobičkov, ki jih zavarovalnica ustvari.

4.5.3 Prednosti in slabosti klasičnih in naložbenih življenjskih zavarovanj

Največje prednosti in slabosti izhajajo iz varčevalnega oz. naložbenega dela zavarovanja. »Pri klasičnih življenjskih zavarovanjih zavarovalec nima naložbenih alternativ. Celoten varčevalni del premije se nalaga v kritni sklad pod strogimi zakonsko določenimi pogoji, ki zasledujejo predvsem cilj varnosti«, pravi Lubej (2005, str. 98). Tukaj je predvsem pomembno, da se ohranja korak z inflacijo. Plemenitenja kapitala, kot je to značilno za naložbena zavarovanja, se ne more pričakovati, ker bi bile za to potrebne bolj tvegane naložbe. Ta zavarovanja so ponavadi tudi zelo slabo likvidna. Lörger (2007, str. 23) pa pravi, da je bistvena prednost klasičnega življenjskega zavarovanja pred naložbenim v zajemčeni višini zavarovalne vsote ob doživetju, kar pa je odvisno od višine vplačil, starosti zavarovanca in trajanja zavarovanja ob nastanku zavarovalnega dogodka oz. ob poteku zavarovalne dobe.

Tabela 6: Primerjava klasičnega in naložbenega življenjskega zavarovanja

	PREDNOSTI	SLABOSTI
KLASIČNO ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE	• S strani zavarovalnice zajemčen minimalni kapital ob doživetju • Stabilnost naložbenega dela	• Ena, skrajno konservativna naložbena politika • Majhna donosnost naložb • Neprilagodljivost • Slaba likvidnost
NALOŽBENO ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE	• Alternativne možnosti pri izbiri naložb • Možnost spremembe naložbene strategije (sklad, razmerje med zavarovanjem in varčevanjem) • Možnost višjih donosov • Sodobna oblika naložbe denarja • Likvidnost	• (Možna) nižja varnostna stopnja naložb • Občutljivost privarčevanega kapitala na nihanje na borzi • Zavarovalna vsota za doživetje ni vnaprej strogo določena in zajemčena

Vir: Lastna zasnova.

Povsem drugače je lahko pri naložbenih življenjskih zavarovanjih. Ključna prednost pred klasičnimi zavarovanji je njihova prilagodljivost, saj zavarovalec za varčevalni del lahko sam izbira med ponujenimi vzajemnimi skladi in tako prilagodi naložbeno politiko svojim pričakovanjem glede na višino predvidenih donosov v povezavi s stopnjo naložbenega tveganja. Sam si lahko izbere tudi višino zavarovalnega kritja (v vnaprej določenih mejah) za primer smrti in tako naredi svoje zavarovanje bolj naložbeno naravnano oz. zavarovalno. Pomembno je tudi omeniti, da zavarovalec lahko v času trajanja zavarovanja zamenja vzajemni sklad in na ta način preseli svoja sredstva v bolj ali manj tvegane sklade in tako spremeni naložbeno politiko brez davčne obremenitve. Tudi likvidnost v obliki predujma poteka brez davčne obremenitve.

4.6 Oblike naložbenih življenjskih zavarovanj

Na zavarovalnem trgu je mnogo različnih ponudnikov in tako ima sklenitelj zavarovanja na razpolago veliko izbiro naložbenih zavarovanj. Od ponudnika do ponudnika se razlikuje ponudba vzajemnih skladov, med katerimi zavarovalec lahko izbira, kam bo naložil svoja sredstva. Razlika je tudi pri premijah, ki se lahko plačujejo periodično (npr. mesečno, kvartarno, letno itd.) ali pa enkratno (enkratno naložbeno zavarovanje). Naložbeno življenjsko zavarovanje se lahko sklene za obdobje 10 do 30 let, ponekod tudi do 40 let. Nekatera zavarovanja pa so celo doživljenjska. Nekaj ponudnikov zavarovanj omogoča zavarovalcem, da svoje stanje na naložbenem računu spremljajo kar preko spleta, kar je zelo dobrodošlo, saj se internet uporablja zelo pogosto. Še bolj dobrodošlo oz. enostavno je to, da je pri nekaterih zavarovalnicah možna celo sklenitev naložbenega življenjskega zavarovanja preko spleta.

Ob sklenitvi zavarovanja se lahko v večini zavarovalnic k osnovnemu naložbenemu zavarovanju priključi tudi dodatno nezgodno zavarovanje, ki krije nevarnost nezgodne smrti, trajne invalidnosti, prehodne nesposobnosti za delo, bolnišnični dan kot posledica nezgode itd. ali pa zavarovanje kritičnih bolezni, ki krije prvi pojav ene od kritičnih bolezni, ki so navedene v zavarovalnih pogojih. Pogosto zavarovalnice ponujajo tudi vzajemno naložbeno zavarovanje, kjer sta z isto zavarovalno pogodbo življenjsko zavarovani dve osebi. V primeru smrti ene od zavarovanih oseb v času zavarovanja, izplača zavarovalnica upravičencu, ponavadi je to druga preživela zavarovana oseba, v pogodbi dogovorjeno oz. zajamčeno zavarovalno vsoto za smrt.

Omenjena zavarovanja se torej med seboj ločijo predvsem po načinu vplačila premij, po minimalni višini premij, po stroških (vstopnih, vplačilnih, stroških vodenja naložbenega računa, ...), skladih, v katerih so zavarovalčeva sredstva naložena, po možnosti izplačila predujma, po možnosti priključitve kakšnega dodatnega zavarovanja, zavarovalni dobi, itd.

Nekatera naložbena zavarovanja omogočajo tudi jamstvo donosnosti, glavnice in zaščito doseženega donosa. Zagotavljanje jamstva donosa pomeni, da zavarovalnica jamči za določen odstotek letnega donosa. Možnost jamstva glavnice ponuja na slovenskem trgu že lepo število zavarovalnic. Tudi zaščito doseženega donosa omogoča kar nekaj naložbenih zavarovanj. To pomeni, da se premoženje zavarovalca v izbranem finančnem produktu ne more zmanjšati pod že enkrat doseženo raven ali vsaj ne pod vnaprej določen odstotek te vrednosti. Pri garantiranih storitvah je opazen trend zniževanja zavarovalnih vsot in zato so tudi stroški zavarovanja, ki bremenijo naložbeni del, vse nižji. Ravno zato je tudi garancija v kakršnikoli obliki vse cenejša, kar je seveda za zavarovalce, ki ne želijo veliko tvegati, zelo dobrodošlo (Špacapan, 2006a).

Na primeru zavarovalno-naložbenih storitev MP-LIFE.SI bom predstavila dve različni možnosti vplačil in s tem posledično različnih naložbenih življenjskih zavarovanj.

4.7 Naložbena življenjska zavarovanja MP-LIFE.SI

Oktobra leta 2007 je v Medvešek Pušnik, zavarovalno zastopniški družbi, začelo trženje zavarovalnih storitev pod blagovno znamko MP-LIFE.SI. Gre za naložbena življenjska zavarovanja, sestavljena iz naložb, vezanih na gibanje vrednosti enot premoženja izbranih vzajemnih skladov in življenjskih zavarovanj (Zupan, 2007). Zavarovanja so nastala kot skupna storitev skupine Medvešek Pušnik in Zavarovalnice Tilia d.d. Sredstva iz naložbenih polic MP-LIFE.SI se nalagajo v sklade Medvešek Pušnik: MP-GLOBAL.SI, MP-PLUS.SI, MP-ASIA.SI, MP-ENERGY.SI, MP-TECH.SI, MP-BALKAN.SI, MP-TURKEY.SI, MP-EUROSTOCK.SI, MP-INDIA.SI, MP-WATER.SI in MP-GOLD.SI (Vzajemni skladi, 2008).

Trenutno sta na voljo dve storitvi, in sicer MP-LIFE.SI SECURE in MP-LIFE.SI INVEST. Prva je namenjena vlagateljem, ki želijo mesečno varčevati in biti hkrati ustrezno življenjsko zavarovani, medtem ko je druga namenjena vlagateljem, ki že imajo določeno količino sredstev in jo želijo naložiti na trg vrednostnih papirjev preko vlaganj v vzajemne sklade, zavarovalni del pa za njih ni tako pomemben, zato je minimalen (glej Prilogo 5).

Pri naložbenih življenjskih zavarovanjih gre za dve vrste likvidnosti. Prva je ta, da se lahko naložena sredstva v vzajemne sklade v obdobju zavarovanja poljubno premika iz sklada v sklad, pri tem pa ni obdavčitve. Druga vrsta likvidnosti pa je dejanska možnost dviga dela vloženih sredstev pred iztekom zavarovalne dobe in sicer je ta pri MP-LIFE.SI SECURE do 60 % premoženja po dveh letih od prvega vplačila, pri MP-LIFE.SI INVEST pa do 80 % premoženja kadarkoli. Tudi ta oblika likvidnosti je neobdavčena. V primeru doživetja zavarovalne dobe ima upravičenec oz. zavarovalec na voljo še 5 let časa, v katerem mora prijaviti zavarovalni dogodek. V tem času zavarovalnica ne zaračunava nikakršnih stroškov, kar pomeni, da lahko upravičenec špekulira s prijavo in čaka višjo vrednost enote premoženja v izbranih vzajemnih skladih, kot pa je bila v trenutku zavarovalnega dogodka. Če sta zavarovalec in upravičenec ena in ista oseba in če zavarovanec doživi zavarovalno dobo, ki pa ni krajša od desetih let, dohodek iz naložbenega življenjskega zavarovanja ni obdavčen. Naložbeno življenjsko zavarovanje je tudi prosto davkov od prometa zavarovalnih poslov, v kolikor zavarovalna doba ni krajša od desetih let (Pogosta vprašanja, 2008).

4.7.1 Naložbena življenjska zavarovanja MP-LIFE.SI z obročnimi vplačili

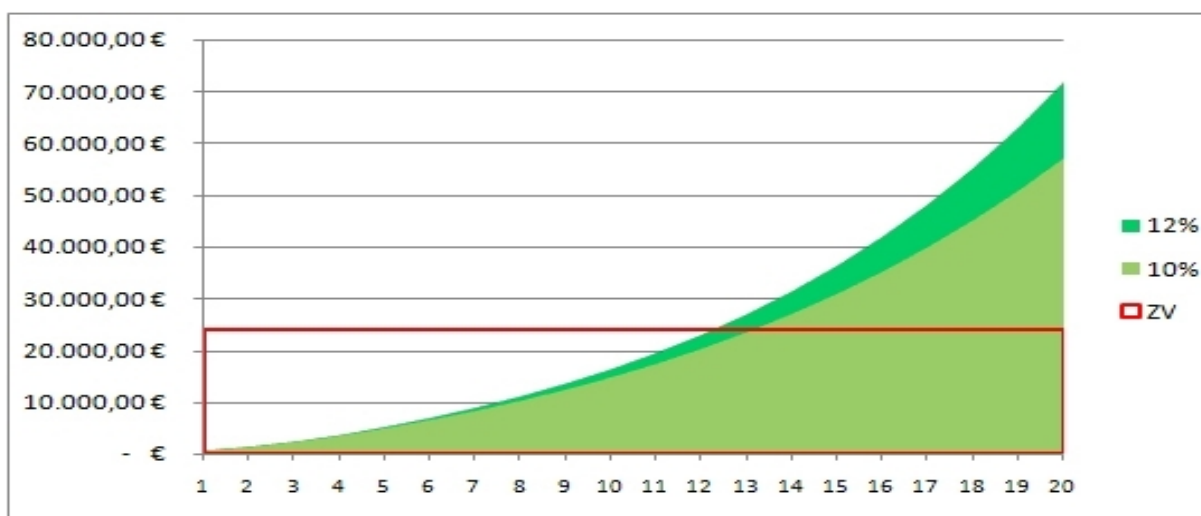
MP-LIFE.SI SECURE je osnovno naložbeno zavarovanje, ki ponuja možnost zavarovanja in varčevanja v vzajemnih skladih. Sklene se ga lahko za obdobje od 10 do 40 let. Premijo se vplačuje obročno in sicer mesečno, četrtno, polletno ali letno. Pri tem so možni dodatni enkratni plogi. Minimalni mesečni obrok je 25 EUR. Vsaka vplačana premija, zmanjšana za stroške, se trikrat mesečno preračuna v število točk vzajemnih skladov skupine Medvešek Pušnik po izboru zavarovalca, kar mu omogoča aktivnejši pristop k zavarovanju. S tem zavarovanjem se lahko zavaruje za primer smrti z relativno visoko zavarovalno vsoto.

Zavarovalec je dolžan plačevati na polici dogovorjeno premijo zgolj 2 leti (če je zavarovalna doba do 15 let), oziroma 3 leta (če je zavarovalna doba nad 15 let), v kolikor sredstva na polici zadostujejo za pokrivanje stroškov. Zavarovalec lahko k naložbenemu življenjskemu zavarovanju priključi tudi druge oblike zavarovanj, kot so nezgodno zavarovanje za primer smrti, nezgodno zavarovanje za primer invalidnosti, zavarovanje kritičnih bolezni in tako poskrbi za širši nabor zavarovalnega kritja (MP-LIFE.SI SECURE, 2008).

Na začetku zavarovanja se določi zjamčena zavarovalna vsota za primer smrti, ki je praviloma določena v višini predvidene vsote vseh bodočih vplačil na zavarovalno polico, vendar se lahko po želji spremeni na intervalu od -80 % do +80 %, odvisno od želje zavarovalca; na ta način se vpliva na to, ali bo polica bolj zavarovalna ali bolj naložbena. To pomeni: če se 20 let vplačuje mesečno 100 EUR, znaša zjamčena zavarovalna vsota za primer smrti 24.000 EUR. Če se zavarovalec odloči za bolj naložbeno zavarovanje, pa lahko omenjeno zavarovalno vsoto za primer smrti zmanjša do 80 % od začetno izračunane zavarovalne vsote (MP-LIFE.SI SECURE, 2008). To bi pomenilo, da bi bil zavarovan le za npr. 4.800 EUR, vendar bi šel tako večji delež vplačanih premij direktno v sklade, saj bi bila rizična premija nižja. Ravno tako je možno oblikovati bolj zavarovalno polico, v kateri bo zjamčena zavarovalna vsota za primer smrti višja in sicer do 80 % od začetno izračunane. Tako bo zavarovanec zavarovan z višjo zavarovalno vsoto, vendar pa bo šel manjši del njegovih premij v sklade, saj bo treba poplačati višjo rizično premijo.

V primeru smrti izplača zavarovalnica upravičencu zjamčeno zavarovalno vsoto, tudi če je vrednost premoženja na investicijskem računu nižja. Če pa je v primeru smrti zavarovanca premoženje na naložbenem računu večje od zjamčene zavarovalne vsote pa zavarovalnica izplača upravičencu vsa sredstva na računu (glej Sliko 3).

Slika 3: Gibanje vrednosti premoženja v primerjavi z zavarovalno vsoto

Predpostavke: moški, star 35 let, mesečno vplačilo 100 EUR, zavarovalna doba 20 let, predvidena donosnost skladov 12 % oz. 10 % letno, zavarovalna vsota je seštevek vplačanih premij (24.000 EUR).

Vir: MP-LIFE.SI SECURE, 2008.

4.7.2 Naložbena življenjska zavarovanja MP-LIFE.SI z enkratnim vplačilom

Druga oblika naložbenih zavarovanj prav tako ponuja možnost zavarovanja in varčevanja v vzajemnih skladih, vendar je zaradi predvidene nižje zavarovalne vsote poudarek na naložbi. Gre za zavarovanja z enkratnim vplačilom premije v minimalnem znesku 1.000 evrov ali več, od katere se večina sredstev naloži v vzajemne sklade, ki jih zavarovalec poljubno izbere iz nabora možnosti. Zato je namenjen vlagateljem, ki že imajo določeno količino sredstev, ki jo želijo oplemenititi, zavarovalni del pa za njih ni tako pomemben in je minimalen. Zavarovalec lahko svojo odločitev glede skladov v času trajanja zavarovanja večkrat spreminja na ta način, da prerazporeja sredstva med izbranimi skladi, se odloča za prerazporejanje sredstev v druge sklade in podobno. Na ta način lahko aktivno sodeluje pri naložbeni politiki in vpliva na svoj portfelj. Omeniti je treba, da za menjave med skladi ni potrebno plačati davka in vstopno/izstopnih provizij, ampak zgolj administrativne stroške (MP-LIFE.SI INVEST, 2008).

Za špekulante je zanimiv tudi davčni vidik, saj so naložbena življenjska zavarovanja po 10 letih neobdavčena, neobdavčeni pa so tudi predujmi, ki si jih zavarovalec izplača pred iztekom zavarovalne dobe, kar pri MP-LIFE.SI INVEST pomeni do 80% vrednosti premoženja na zavarovalni polici. Kot sem že omenila, ima upravičenec v primeru doživetja še pet let časa, da prijavi zavarovalni dogodek.

Življenjsko zavarovanje MP-LIFE.SI INVEST je bolj podobno direktnemu vlaganju v sklade kot pa življenjskemu zavarovanju, ki nudi predvsem socialno varnost. Pravilneje bi ga lahko opredelila kot vlaganje v sklade preko življenjskih zavarovanj z izkoriščanjem davčnih ugodnosti. V nadaljevanju bom v točki 5.3 predstavila primerjavo obeh načinov vlaganj v vzajemne sklade ter prednosti naložbenega zavarovanja v primerjavi z neposrednim vlaganjem.

4.8 Smisel varčevanja oziroma zavarovanja z naložbeno polico

Naložbeno življenjsko zavarovanje je namenjeno osebam, ki bi rade investirale v vzajemne sklade in tako oplemenitile svoje prihranke in hkrati poskrbele za lastno življenjsko zavarovanje ter za socialno varnost svojih najbližjih. Z naložbeno polico se lahko varčuje, vpliva na naložbo in hkrati na donosnost ter zagotovi možnost uporabe vplačanih sredstev. Varnost naložbe se lahko poveča z razdelitvijo premije med več različnih vzajemnih skladov. Omenjeno zavarovanje je namenjeno tudi osebam, ki same ne želijo izgubljati časa za nalaganje sredstev oz. nimajo potrebnega znanja in bi rade izkoristile možnost doseganja višjih donosov in posledično možnost višjega privarčevanega zneska ob izteku zavarovanja. Posebej pa je treba omeniti, da lahko zavarovalci z naložbeno polico izkoriščajo davčno ugodno varčevanje, saj dohodek iz življenjskega zavarovanja ni obdavčen, če je zavarovanje sklenjeno za obdobje 10 in več let in sta zavarovalec in upravičenec do izplačila ob izteku

zavarovalne dobe ista oseba ter v primeru smrti zavarovanca. To pomeni, da so donosi, ki jih zavarovalci dosežejo z vlaganjem v sklade preko naložbenega življenjskega zavarovanja po 10 letih neobdavčeni.

5 MOŽNOSTI ZA VARČEVANJE IN DOLGOROČNO NALOŽBO

Različne upravljaljske družbe, zavarovalnice in banke na vsakem koraku vse več oglašujejo o njihovih novih skladih, naložbenih zavarovanjih in podobnih varčevalnih storitvah. Tako je vse težje najti pravo naložbo po svoji meri in se posledično izogniti slabim in neprimernim. Ljudje se tudi vse bolj zavedajo, da je prihodnost negotova in da mora za finančno varnost poskrbeti vsak sam. Smiselno in vse bolj tudi nujno je varčevati za obdobja, ko morda ne bo rednih prilivov ali pa bodo ti bistveno manjši kot sedaj. Z odpovedovanjem porabe v sedanjosti oz. varčevanjem si ljudje pomagajo ohranjati življenjski standard za prihodnja leta.

Varčevanje, ki pomeni odpovedovanje porabi v določenem trenutku, ima korenine v človekovi naravi, ki vključuje tudi skrb za prihodnost. Pri bančni definiciji pa ne gre za odpovedovanje porabi, temveč za prestavitev porabe v kasnejše obdobje. Pri varčevanju in investiranju je treba dobro premisliti, za koliko časa se lahko ljudje svojim prihrankom sploh odpovejo in kako veliki so lahko ti prihranki. To mora oceniti vsak posameznik na podlagi svojega trenutnega položaja in načrtov za prihodnost (Ribnikar, 1999, str. 120).

Odkar je Slovenija vstopila v EU, se na trgu finančnega posredništva dogajajo velike spremembe. Zaradi zniževanja obresti postaja klasično bančno varčevanje vse manj zanimivo in stanovanjska posojila vse bolj privlačna. Sklenitev različnih življenjskih, zdravstvenih, pokojninskih in nezgodnih zavarovanj postaja vse bolj nujno zaradi krčenja socialnih in zdravstvenih pravic za prebivalstvo. Bančni in zavarovalniški proizvodi se vse bolj prepletajo in dobivajo nove oblike, tržna kapitalizacija Ljubljanske borze se povečuje, število vlagateljev v vzajemne sklade naglo narašča. Zavedanje, da so razne naložbe tudi v luči tradicionalno konservativnega slovenskega prebivalstva vse bolj pomembne in neizbežne, je vse večje (Šlibar Pačnik, 2005).

Pri investiranju gre za plemenitenje vložka, torej pravzaprav za nek način služenja denarja. Namesto dela, kot je to v službi, vložek predstavlja kar denar sam. Na začetku je treba sprva zbrati nekaj začetnega naložbenega kapitala, da vlagatelji lahko začnejo uresničevati pomemben naložbeni cilj: služiti z zbranim denarjem. Tudi varčevalci zaslužijo obresti na hranilnih knjižicah: vendar pa lahko večina ljudi dosti bolje izkoristi svoj denar šele, ko zberejo nekaj začetnega kapitala. Šele takrat začne denar delati namesto njih. Vlagatelj bi moral vedno razmisliti, kakšni so njegovi dejanski cilji še preden se odloči, da bo svoje prihranke spremenil v karkoli drugega, kar ni bančna vloga. Tako mora imeti jasne cilje, da se lažje odloči, ali bo svoj denar obračal sam ali pa ga bo zaupal strokovnjakom na tem

področju. Dobro postavljeni dolgoročni cilji pomagajo ugotoviti, kolikšno tveganje lahko posameznik sprejme (Hočevar, Petavs & Frankl, 1993, str. 17-19).

Vendar pa brez tveganja ni donosov, ki so dejansko nagrada za tveganje, ki ga investitor prevzame, če se stvar ne odvije po pričakovanjih ter zaradi tega izgubi svoj vložek (delno ali v celoti). Za večje donose je treba sprejeti bolj tvegane naložbe, pri tem pa varnih in visoko donosnih naložb ni. Zakaj potem sploh kaj tvegati, če pa se lahko denar preprosto daje na kup in hrani na varnem mestu (recimo v sefu) ter se ga s kupa vzame, ko se ga potrebuje? Odgovor je predvsem inflacija. Pomembna je realna vrednost denarja, ki pove, koliko dobrin si ljudje lahko za neko vsoto denarja privoščijo. Denar, ki se varno hrani v sefu, bo sčasoma izgubljal na svoji vrednosti in realno gledano ga bo vse manj. Z dobrimi investicijami pa se lahko doseže več kot samo ohranjanje realne vrednosti.

5.1 Varčevalne navade Slovencev

Podatki iz raziskav GfK Varčevalna klima 2007 in GfK Investicijski monitor 2007 (Mrkun, 2007) so pokazali, da je večina varčevalnih namenov dolgoročne narave, saj večina Slovencev varčuje za poznejše življenjsko obdobje. Prihranki prebivalcev v bankah in vzajemnih skladih domačih upravljavcev so februarja 2007 znašali 11.626,5 milijonov EUR in tako dosegli 8,6 % nominalno rast v obdobju med februarjem 2006 in februarjem 2007 (Denarni trg – varčevanje prebivalstva, Ekonomsko ogledalo, 2007). Še vedno je najbolj priljubljeno varčevanje v bankah, kljub dejstvu, da ne prinaša visokih zaslužkov, vendar je po drugi strani ena najvarnejših naložb. Omenjeni način varčevanja je najbolj priljubljen med upokojenci in starejšimi od 50 let. Kot druga najbolj zanimiva možnost varčevanja je sklenitev življenjskega zavarovanja. Leta 2007 je bil ta način varčevanja zanimiv kar tretjini Slovencev. Vse večje zanimanje je lahko posledica boljšega poznavanja različnih naložbenih oblik med prebivalstvom. Življenjskim zavarovanjem sledita nakup nepremičnine in vlaganje v vzajemne sklade. Ta oblika varčevanja je najbolj zanimiva predvsem moškim z visoko stopnjo izobrazbe, starim od 30 do 49 let. Sicer pa je vrednost sredstev v upravljanju vzajemnih skladov konec marca 2007 dosegla 2.305,2 milijona EUR in je bila za 56 % višja kot v enakem obdobju leta 2006 (Denarni trg – varčevanje prebivalstva, Ekonomsko ogledalo, 2007).

Božo Jašovič (2007) član sveta Banke Slovenije pravi, da se slovenske navade pri varčevanju v zadnjih letih spreminjajo in postajajo vse bolj podobne tistim v razviti Evropi, saj se naš finančni sistem vse bolj integrira v evropskega in tako mu postajamo vse bolj podobni tudi pri varčevalnih navadah. Predvsem se spreminja razmerje med klasičnim varčevanjem v bankah in varčevanjem v bolj donosnih oblikah, predvsem v alternativnih oblikah varčevanja, med katerimi so najpomembnejša življenjska in pokojninska zavarovanja ter varčevanje z vlaganji v vzajemne sklade. »Z gotovostjo lahko rečemo, da bodo te tri oblike skupaj z varčevanjem v bankah glavni načini varčevanja slovenskih gospodinjstev tudi v prihodnje.« Kot posledica

množične privatizacije v 90. letih imajo Slovenci tudi velik delež neposrednih naložb v delnice podjetij in skladov. Spremembe varčevalnih navad so odraz splošnih razvojnih sprememb in sprememb v razvitosti finančnega sistema. Poleg prerazporejanja med načini varčevanja se povečuje tudi obseg varčevanja. Kot sem že omenila, se manj varčuje v bankah in več v obliki bolj donosnega in tvegane varčevanja v vzajemnih skladih. Jašovič še dodaja: »Še pred petimi leti je znašal obseg celotnega finančnega premoženja gospodinjstev dobrih 85 % BDP, ob koncu leta 2006 pa že več kot 91 % BDP.«

5.2 Primerjava različnih naložbenih in varčevalnih oblik

Ljudje z denarjem, ki ga imajo na razpolago, ponavadi najprej pokrijejo osnovne življenjske potrebe, potem pa se s preostankom ozirajo naokoli. Kako bodo z njim razpolagali, je odvisno od lastnega pogleda, tradicije in navad, posnemanja drugih itd. Lahko ga preprosto »dajejo na kupček« ali pa ga spreminjajo v druge oblike oz. naložbe. V nadaljevanju jih bom primerjala.

Varčevanje »v nogavicah« oz. **doma** je danes že preteklost, saj se dnevno izgublja vrednost zaradi inflacije ter zaradi nizke varnosti premoženja in zaradi morebitne kraje. **Bančni depoziti** so najbolj tradicionalna oblika varčevanja, ki pa se tudi uporablja vse manj zaradi vprašljive likvidnosti, minimalnih donosov (letno znašajo med 2 % in 4 %), davčne obremenitve itd. Trenutne nizke obrestne mere ne pokrijejo niti letne inflacije, s čimer se realna vrednost denarja dejansko manjša oz. v najboljšem primeru ostaja na enaki ravni. Res pa je, da so tovrstne naložbe precej varne, saj se lahko denar izgubi le v izjemnih primerih. V zadnjih letih je bančno poslovanje zaznamovalo predvsem zniževanje obrestnih mer in obsežna paleta ponujenih novih storitev. Domače banke zanikajo, da bi bila ta vnema povezana s prihodom tuje konkurence, res pa je, da so se številne novosti pojavile prav po 1. maju 2004. Nižjih obresti so se najbolj razveselili prosilci različnih posojil in manj osebe, ki so varčevale v bankah. Počasi so varčevalci začeli seliti svoje prihranke v druge oblike varčevanja, predvsem v vzajemne sklade. Banke so se na to hitro odzvale. Tako je najopaznejša nova usmeritev v bančništvu povezovanje bančnih in zavarovalniških storitev ter trženje vzajemnih skladov.

Nekateri ljudje pa prisegajo na vlaganje v **nepremičnine**, ki jih kasneje prodajo ali pa jih obdržijo zase ali za svoje otroke. Ta naložba je donosnejša od varčevanja v banki, vendar je njena likvidnost vprašljiva. Hkrati jo bremenijo tudi davki, stroški vzdrževanja in ne smem pozabiti, da je nepremičnina nedeljiva. Tudi **klasično življenjsko zavarovanje** je eden od načinov varčevanja. Tu so donosi odvisni od poslovanja zavarovalnic in se gibljejo med 2 % in 4 % letno. Za razliko od zgoraj naštetih možnosti nudi življenjsko zavarovanje tudi socialno varnost oz. zavarovanje za primer smrti.

Varčuje se lahko tudi v **vrednostnih papirjih** in sicer na tri osnovne načine: vrednostne papirje se lahko po svoji presoji kupi neposredno z naročilom pri borznem posredniku,

sredstva se lahko naloži v vzajemne sklade ali pa se premoženje zaupa v upravljanje strokovnjakom, ki ga nato po svoji presoji nalagajo v vrednostne papirje v skladu z dogovorjeno investicijsko politiko (Kleindienst, 2001, str 54). Dobri poznavalci delovanja in dogajanja na slovenskem kapitalskem in finančnem trgu so velikokrat pripravljeni kljub višjemu tveganju, kupovati in prodajati vrednostne papirje na borzi in tako nalagati denar in se posledično okoristiti z možnostjo višjih donosov. Vendar pa izbira najbolj perspektivnih delnic v določenem trenutku na trgu nikakor ni lahko opravilo. Marsikateri vlagatelj nima ne časa ne znanja, da bi se poglobil v splošno stanje trga ter v bilance posameznih podjetij ter se na tej podlagi potem odločil, katere delnice bi se morda splačalo kupiti ali prodati. Tu pridejo v poštev upravljavci premoženja in vzajemni skladi. Kot sem že omenila, so se v zadnjih letih, predvsem zaradi zniževanja obrestnih mer, začele pojavljati nove alternativne oblike varčevanja oz. investiranja, med katere spadata tudi **naložbeno življenjsko zavarovanje** in neposredno vlaganje v **vzajemne sklade**. Številni vlagatelji v vzajemne sklade so že spoznali prednosti takega varčevanja. Je varno, pod nadzorom državne institucije, likvidno, saj vlagatelji lahko v vsakem trenutku zahtevajo izplačilo celotnega zneska ali le del prihrankov, je donosno in preprosto.

Od leta 2005 je smiselno spremljati obdavčitev življenjskih zavarovanj ter jo primerjati z obdavčitvijo denarnih depozitov, vrednostnih papirjev in vzajemnih skladov. Te finančne naložbe so namreč med seboj primerljive. Nasprotno pa je težje primerjati dohodek iz življenjskih zavarovanj z oddajanjem premoženja v najem in naložbami v nepremičnine. Pri teh oblikah finančnih naložb je treba upoštevati ob zgolj finančnih tudi druge dejavnike (Čoroli & Plantarič, 2006, str. 259).

V nadaljevanju bom primerjala direktno vlaganje v sklade z vlaganjem v sklade preko življenjskih zavarovanj, saj sta si ti dve naložbeni obliki v marsičem podobni, vseeno pa obstajajo razlike in posledično prednosti in slabosti prve v primerjavi z drugo.

5.3 Primerjava naložbenih zavarovanj z direktnim vlaganjem v vzajemne sklade

Odločanja med naložbenimi zavarovanji ali vzajemnimi skladi so pogosto iztočnice burnih razprav brez soglasnega zaključka. Vsak zagovarja svoje stališče in prednosti enega ali drugega načina varčevanja. Posledično tudi sama verjetno ne bom prišla do zaključka, s katerim bi se strinjali vsi, zato se bom osredotočila predvsem na primerjavo med obema finančnima instrumentoma. Kdaj in za koga so boljši vzajemni skladi oz. naložbene police?

Na primeru naložbenih življenjskih zavarovanj MP-LIFE.SI INVEST bom prikazala davčne ugodnosti in primerjavo z direktnim vlaganjem sredstev v vzajemne sklade. Ker nekatere zavarovalnice še vedno ne razkrivajo svojih stroškov in jih ne upoštevajo pri informativnih

izračunih, sem izbrala omenjeno naložbeno življenjsko zavarovanje, ki ima svoje stroške javno dostopne in že upoštevane v vrednosti premoženja.

V nadaljevanju je predstavljen primer izmišljenih predstavnikov naše družbe: samohranilka z majhnim otrokom in samski mladenič. Na prvi pogled bi verjetno večina ljudi rekla, da je za samohranilko primernejše naložbeno življenjsko zavarovanje, za samskega mladeniča pa vlaganje v sklade. Odločitev posameznika za prvi ali drugi način nalaganja denarja je odvisna od mnogih dejavnikov in ravno zaradi tega je težko določiti, katera naložba je boljša. V primeru, da je samski mladenič ravnokar prejel visoko vsoto denarja, ki je še 10 let ne bo potreboval, želel pa bi jo dodatno oplemenititi, bi moral zaradi oprostitve davka od dohodka iz kapitala pri življenjskih zavarovanjih razmisliti o enkratni naložbi v naložbeno življenjsko zavarovanje za dobo 10 let in minimalno možno zavarovalno vsoto. Vsekakor je treba prej pretehtati stroške in končen donos po 10 letih. Izračun ob visokih donosih govori ponekod v prid naložbenim zavarovanjem. Toda tudi to ni pravilo, saj imajo zavarovalnice različne stroške in vzajemni skladi različne donosnosti. Kljub temu, da so zavarovalnice začele razkrivati stroške, so ti še vedno v primerjavi z vzajemni skladi zelo nepregledni (Stritar, 2008).

Pri naložbah v vzajemne sklade je treba upoštevati tako imenovano direktno obdavčitev, pri življenjskih zavarovanjih pa tudi indirektno. Indirektna obdavčitev je obdavčitev zavarovalne premije. Uvaja jo ZDPZP, katerega 3. člen določa, da se davek od zavarovalnih poslov plačuje od opravljenih zavarovalnih poslov. Davek od zavarovalnih poslov se plačuje po 6,5% stopnji od plačane zavarovalne premije (ZDPZP, 1999, 7. člen). Če je zavarovalno razmerje daljše od 10 let, je zavarovanje oproščeno plačila davka. Direktno obdavčitev oz. obdavčitev dohodka iz življenjskih zavarovanj in dobička iz kapitala ureja Zakon o dohodnini. Šele zakon ZDoh-1, ki se je začel uporabljati 1.1.2005, je vpeljal obdavčitev dohodka iz življenjskih zavarovanj in sicer po 20 % stopnji. Vendar pa 3. in 4. točka 82. člena ZDoh-2 pravita, da se dohodnina ne plačuje od dohodka iz življenjskega zavarovanja, ki se izplača zaradi smrti zavarovane osebe, če so skupno izpolnjeni naslednji pogoji: če je polica sklenjena za dobo 10 let in več in če sta sklenitelj in upravičenec isti osebi ter ni podana zahteva za izplačilo odkupne vrednosti police pred potekom 10 let. (Čoroli & Plantarič, 2006, str. 259-263). Tudi menjava vzajemnih skladov znotraj naložbene police tekom obdobja varčevanja je neobdavčena.

Kot sem že omenila, so tudi kapitalski dobički od direktnega vlaganja v vzajemne sklade obdavčeni, in sicer po Zakonu o dohodnini po 20 % stopnji od davčne osnove. Naj poudarim, da so kapitalski dobički obdavčeni le v primeru, če se točke vzajemnih skladov proda oz. če se dvigne privarčevana sredstva ali pa v primeru, ko se sredstva prenaša med skladi. Omenjeni zakon pozna tudi izjeme enotne stopnje dohodnine. Stopnja dohodnine se znižuje vsakih 5 let lastništva investicijskih kuponov za 5 % (glej Tabelo 7 na str. 35) (Čoroli & Plantarič, 2006, str. 265). Nekoliko drugačna slika se pokaže, če nekdo varčuje obročno in

tako mesečno vlaga v vzajemni sklad, nato pa dvigne privarčevana sredstva. V tem primeru se vodi metoda zaporednih cen FIFO (first in, first out) za vsak polog posebej (Darvaš, 2007a).

Tabela 7: Primerjava obdavčitve ob izplačilu

Vrsta naložbe / obdobje	0-5 let	5-10 let	10-15 let	15-20 let
Naložbena življenjska zavarovanja	20 % (ZDoh-2) + 6,5 % (ZDPZP)	20 % (ZDoh-2) + 6,5 % (ZDPZP)	0 %	0 %
Vzajemni skladi	20 % (ZDoh-2)	15 % (ZDoh-2)	10 % (ZDoh-2)	5 % (ZDoh-2)

Vir: Zdoh-2, 2006, 132. člen; ZDPZP, 1999, 7. člen; ZDPZP, 1999, 8. člen; Lastna zasnova.

Vendar pa zagovorniki vzajemnih skladov menijo, da davki niso prepričljiva prednost zavarovanj, saj imajo le ta višje stroške (glej Tabelo 8). Tomažin (2008, str. 354) pravi, da stroški skupaj z različnimi rizičnimi premijami zmanjšujejo premijo, ki se naloži v sklad. Dejansko obstaja mnogo možnosti za obračun stroškov, ki jih zavarovalnice lahko spretno izkoriščajo, saj so stroški praviloma edini vir zaslužka zavarovalnic pri takšnih zavarovanjih.

Tabela 8: Primerjava stroškov

LIKVIDNOST	MP-LIFE.SI INVEST	VZAJEMNI SKLADI MP
Vstopna provizija	6 %	3 %
Stroški zavarovanja	0,5 % do največ 36 EUR letno	0 %
Menjavanje skladov	0,5 % do največ 40 EUR letno	vstopno/izstopna provizija (pri nekaterih skladih)

Vir: M. Zupan, Kako vlagati sredstva v vzajemne sklade in pri tem izkoristiti davčne ugodnosti?, 2008.

Večja preglednost stroškov bi bila z vidika porabnika vsekakor dobrodošla, saj nepoznavanje vstopnih stroškov otežuje neposredno primerjanje različnih zavarovanj. Darko Medved iz Zavarovalnice Triglav pa pravi, da je pri obravnavi stroškov treba upoštevati, da naložbeno življenjsko zavarovanje zavarovalcu omogoča nastop na trgih kapitala s precej manjšimi vložki, kot so sicer potrebni pri varčevanju v vzajemnih skladih. »Vsako premijo, ki pride na naš račun in je lahko že 20 evrov, moramo administrirati, kar povzroča fiksne stroške,« pravi Medved. V Adriatic Slovenici pa opozarjajo na več dejavnikov, ki določajo višino stroškov, in sicer zavarovalnica mora vsako vplačano premijo razdeliti na varčevalni del in zavarovalni del za kritje rizika smrti, nato mora oceniti rizik pred sklenitvijo pogodbe, zagotavljati kapitalsko ustreznost in podobno (Weiss, 2003).

V primeru obročnega plačevanja premij pri naložbenem življenjskem zavarovanju so stroški odvisni od višine zavarovalne vsote in tako presegajo višino vplačane prve premije. To pa pomeni, da se vse do trenutka, ko vrednost premoženja ne preseže zavarovalne vsote, plačuje stroške oz. riziko premije. Posledično to pomeni, da je donosnost pri takem naložbenem zavarovanju nižja od neposrednega varčevanja v enakih vzajemnih skladih. To je pokazal tudi

Tomažin (2008, str. 354-355), ko je primerjal življenjsko zavarovanje z naložbenim tveganjem za štiridesetletnega moškega, sklenjeno za dobo dvajset let in z mesečno premijo 50 evrov z direktno naložbo v vzajemne sklade, pri čemer je upošteval 3 % vstopne stroške v sklade. Ker se pri vzajemnem skladu ne obračunava riziko premije in ker so tudi stroški manjši, je predvidena vrednost izplačila ob doživetju večja.

Pri naložbenih življenjskih zavarovanjih, kjer zavarovalna vsota ni tako pomembna in je zato minimalna, je riziko premija zelo nizka in posledično gre več sredstev v vzajemne sklade. Poleg tega pa se vračunane stroške lahko zniža tudi na način, da se sklepa enkratna naložbena življenjska zavarovanja, ki pa ne vsebujejo obračuna mesečnih stroškov vplačil itd. Zato je pri enkratnem vplačilu v naložbeno življenjsko zavarovanje zgodba lahko drugačna v primerjavi z mesečnim vplačevanjem z visoko zavarovalno vsoto. Vendar kljub nižjim stroškom so stroški še vedno višji od tistih, ki jih imajo neposredne naložbe v vzajemne sklade. Treba je temeljito preračunati ali so ti višji stroški življenjskih zavarovanj dejansko tudi višji od poplačila davka na kapitalski dobiček pri vzajemnih skladih. Odgovor vsekakor ni preprost, saj zavisi od tega, kakšne stroške obračunava zavarovalnica in kakšna je donosnost skladov.

Prednost naložbenih zavarovanj pred vzajemnimi skladi je tudi v dejstvu, da je zavarovanec že ob plačilu prve premije življenjsko zavarovan za celotno zavarovalno vsoto. Pri vzajemnih skladih pa bi ob smrti vlagatelja, njegovi dediči prejeli le zgolj privarčevana sredstva. Torej se z naložbeno polico poleg varčevanja poskrbi tudi za socialno varnost bližnjih že ob prvem plačilu premije.

Če pogledam likvidnost, je ta zanesljivo večja pri vzajemnih skladih, saj vlagatelj lahko kadarkoli izstopi iz posameznega sklada in proda poljubno število točk, vendar mora pri tem plačati davek na kapitalski dobiček. Pri naložbenih življenjskih zavarovanjih pa ima zavarovalec možnost izplačila predujma, ki ni obdavčen, in ki pri naložbenih življenjskih zavarovanjih MP-LIFE.SI INVEST lahko znaša 80 % sredstev na polici (preostalih 20 % je nelikvidnih, razen v primeru odkupa police). Pri tem pa v nekaterih zavarovalnicah postavljajo določene pogoje, npr. da je od začetka zavarovanja poteklo vsaj dve oz. tri leta ter da so za to obdobje plačane vse premije. Ob izplačilu predujma, ki ga ponavadi ni treba vrniti, se zmanjša vrednost premoženja na naložbenem računu (glej Tabelo 9).

Tabela 9: Primerjava obdavčitve ob delnem izplačilu (predujem) in v primeru menjave sklada

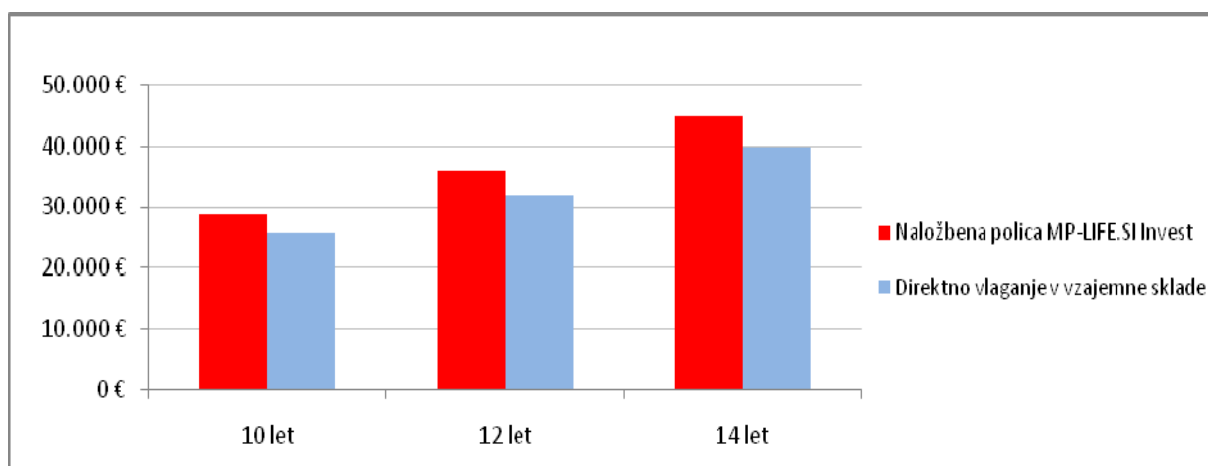
Vrsta naložbe / obdobje	0-5 let	5-10 let	10-15 let	15-20 let
Naložbeno življenjsko zavarovanje	0 %	0 %	0 %	0 %
Vzajemni sklad	20 % (ZDoh-2)	15 % (ZDoh-2)	10 % (ZDoh-2)	5 % (ZDoh-2)

Vir: Lastna zasnova.

Zagovorniki vzajemnih skladov zagovarjajo tudi dejstvo, da so varčevalci v skladih bolj fleksibilni pri izbiri in menjavi skladov. Vendar pa nekatera naložbena zavarovanja ponujajo na izbiro tudi do 50 vrst skladov in prehod med njimi je celo cenejši kot pri neposrednem vlaganju. Zavarovalnice namreč enkrat letno omogočajo brezplačno spremembo razdelitve premije med izbrane sklade. Pri direktnem vlaganju v sklade se ob vsaki spremembi portfelja plača najprej davek od kapitalskega dobička, nato pa še vstopno in ponekod tudi izstopno provizijo.

V nadaljevanju bom predstavila primerjavo neto učinkov (vrednost premoženja po plačilu stroškov in obdavčitvi) naložbenih možnosti, in sicer vzajemnih skladov in enkratnih naložbenih življenjskih zavarovanj MP-LIFE.SI INVEST. V prvem primeru vloži vlagatelj 10.000 evrov v naložbeno polico in direktno v vzajemne sklade ob predpostavki, da vloži v enake sklade, ki jih v času trajanja naložbe zamenja enkrat (glej Sliko 4). Ob predpostavki aktivnega upravljanja premoženja so razlike v korist zavarovanja večje.

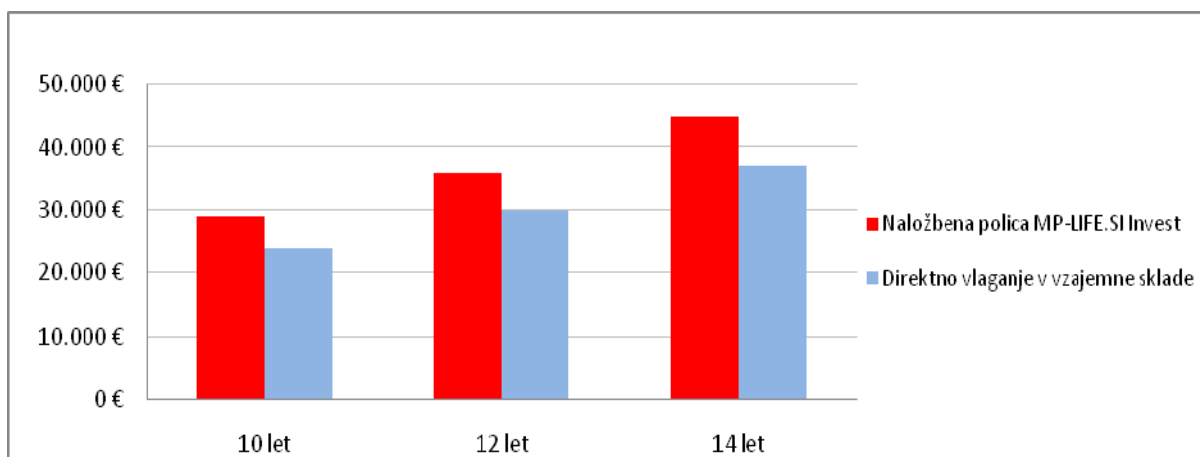
Slika 4: Primerjava neto učinka ob predpostavki, da se v zavarovalni dobi enkrat zamenja sklad (primer 1)

Predpostavke: moški star 35 let, vplačilo 10.000 EUR, po 4 letih enkrat zamenja sklad, predvidena donosnost skladov 12 % letno
 Vir: M. Zupan, *Kako vlagati sredstva v vzajemne sklade in pri tem izkoristiti davčne ugodnosti?*, 2008.

V drugem primeru (glej Sliko 5 na str. 38) se lahko vidi, da so razlike še večje in zopet v korist zavarovanja, saj je vlagatelj dvakrat v naložbeni dobi prerazporedil svoja sredstva med skladi. Čim bolj se spreminja naložbeni portfelj, tem bolj se večja razlika v korist naložbene police, saj je pri menjavi skladov pri neposredni naložbi v vzajemne sklade treba plačati davek na ustvarjen dobiček. To pomeni, da so po narejeni primerjavi varčevalnega rezultata naložbena življenjska zavarovanja kljub višjim stroškom lahko ugodnejša naložba kot vzajemni skladi, saj so v nekaterih primerih možni celo višji donosi kot pri vzajemnih skladih ob predpostavki, da so sredstva, naložena v iste sklade pri obeh naložbah, v primeru enkratnega plačila premije v obdobju nad 10 let in ob pozitivnem oz. višjem donosu izbranih vzajemnih skladov ter ob prerazporejanju sredstev med skladi.

Slika 5: Primerjava neto učinka ob predpostavki, da se v zavarovalni dobi dvakrat zamenja sklad (primer 2)

Predpostavke: moški star 35 let, vplačilo 10.000 EUR, po 4 in po 8 letih zamenja sklad, predvidena donosnost skladov 12 % letno

Vir: M. Zupan, *Kako vlagati sredstva v vzajemne sklade in pri tem izkoristiti davčne ugodnosti?*, 2008.

Tudi če pogledam primerjavo enkratne naložbe v naložbeno življenjsko zavarovanje in vzajemne sklade, ki jo je naredil Tomažin (2008, str. 358-360), so rezultati nekoliko podobni. Tomažin je obravnaval enkratno plačilo premije v višini 10.000 evrov, 7 % donosnost naložbe in 3 % stroške vzajemnega sklada v štirih časovnih primerih: doživetje po 5, 10, 15 in 20 letih. Pri tem pa je potrdil misel, da je pri ustrezni izbiri zavarovalnice končno neto izplačilo ob doživetju pri naložbeni polici lahko večje kot pri direktni naložbi v vzajemni sklad, in sicer za zavarovalne dobe med 10 in 20 let (vendar neto razlika v prid zavarovanja ni tako velika kot po zgoraj narejeni primerjavi, kar je verjetno posledica višjih stroškov zavarovanja). Pravi tudi, da se to dejstvo ponavlja navaja v gradivu za trženje naložbenih življenjskih zavarovanj, pri tem pa se zamolči, da dohodninska ugodnost pri življenjskih zavarovanjih izgubi svoj pomen, če so zavarovanja stroškovno zelo obremenjena. V tem primeru pa je naložba v vzajemni sklad precej boljša. Tudi v primeru, če v 10. letih posameznik ni imel donosa s svojo udeležbo na kapitalskih trgih, kar je povsem mogoče, ima na naložbeni polici manj, kot bi imel, če bi v tem času varčeval v skladu. V tem primeru neobdavčenost ne pomeni prednosti, saj so obdavčeni le dobički.

Pri tem pa se je treba zavedati, da je pri primerjavi samo vrednosti premoženja (in ne neto učinka) na naložbenem računu obeh naložbenih možnosti po koncu enake dobe varčevanja v enakih vzajemnih skladih in ob pasivni vlogi zavarovalca (ko ne prenaša sredstev iz enega v drug sklad), naložba v vzajemne sklade boljša, saj so zavarovanja podvržena višjim stroškom kot vzajemni skladi. Omenjena naložba je zagotovo boljša tudi v primeru, ko gre za varčevalno dobo nad 20 let, ker po tej dobi tudi kapitalski dobički pri vzajemnih skladih niso več obdavčeni.

Iz napisanega sledi, da je treba pri primerjavi upoštevati tudi spremembe davčne zakonodaje, ki so v naložbenem smislu naložbena življenjska zavarovanja postavila ob bok vzajemnim skladom. Končni rezultat varčevanja po izplačanih davkih je tako kljub stroškom, povezanih z

zavarovanjem, v nekaterih primerih boljši pri naložbenih zavarovanjih kot pri vzajemnih skladih. Še posebej to velja, če se upošteva neobdavčeno menjavo skladov in neobdavčenost kapitalskih dobičkov, če sta upravičenec in zavarovalec ista oseba in je polica sklenjena za 10 let in več. Korak dlje je bil storjen, ko so se stroški zavarovanja pri nekaterih naložbenih zavarovanjih znižali pod skupnih 10 % vplačane premije.

Po besedah dr. Ivanjka, profesorja na pravni fakulteti, pa je možno pričakovati davčne spremembe na področju naložbenih življenjskih zavarovanj, saj so ta v primeru neobdavčenja za razliko od drugih naložbenih oblik v prednosti. Pravi tudi, da na področju davkov praviloma ni »pridobljenih pravic«, v katere zakonodajalec ne bi mogel poseči s spremembami. Vendar je takšne spremembe težko napovedati. Ker naj bi na trgu veljala načela enakih pogojev, dr. Šime Ivanjko domneva, da se tega problema zakonodajalec ob sprejemu novega davčnega režima ni zavedal. Razumljivo je, da so klasična življenjska zavarovanja, ki so sklenjena za več kot 10 let brez davka, saj gre pri njih predvsem za zagotavljanje socialne varnosti ljudi. Pri naložbenih življenjskih zavarovanjih pa vlagatelj lahko računa na večji dobiček kot pri klasičnih zavarovanjih, tako da tu v ospredju ni socialni vidik. Namen je predvsem udeležba v dobičku in ravno zato bi moral biti ta vidik predmet obdavčitve (Perme, 2008).

Pri odločanju med naložbenimi življenjskimi zavarovanji in neposrednim vlaganjem v vzajemne sklade je treba tako kot pri vsaki drugi naložbi, najprej opredeliti cilje varčevanja in lastne potrebe. Preračunati je treba morebitne stroške obeh vrst varčevanj, možne donose ter izgube. Odločiti se je treba, kakšne so potrebe po življenjskem zavarovanju in ali je posameznik pripravljen za to odšteti nekaj odstotkov več pri vplačilih kot pri skladih.

SKLEP

V preteklih letih je država zagotavljala zadostno socialno varnost, zato o življenjskem zavarovanju ni bilo treba dosti razmišljati. Zaradi daljšanja življenjske dobe in množičnega upokojevanja se je velik del odgovornosti za socialno varnost prevabil na državljane, tako da življenjsko zavarovanje že nekaj časa pridobiva na pomenu. V diplomski nalogi sem ugotovila, da kljub hitri rasti življenjskih zavarovanj in največjemu deležu med vsemi zavarovalnimi vrstami prihaja do nekega bistvenega razkoraka, saj v Evropi namenijo v povprečju za življenjska zavarovanja skoraj petkrat več kot mi v Sloveniji.

Klasična življenjska zavarovanja, ki jih je trg začel ponujati že pred leti, kjer je donosnost privarčevanih sredstev precej majhna, že nekaj časa niso več konkurenčna in zanimiva. Pri omenjenih zavarovanjih je namreč višina izplačila določena ob sklenitvi zavarovalne police. Zavarovalci so veliko bolje sprejeli storitev naložbenega življenjskega zavarovanja, kjer varčevalec doseže hkrati dva cilja, in sicer zavarovalno zaščito in nalaganje sredstev po svoji izbiri v vzajemnih skladih. Vlaganje v vzajemne sklade je v zadnjih letih močno v porastu,

zato je tudi zanimanje za kombinacijo varčevanja in zavarovanja veliko. Naložbeno življenjsko zavarovanje, kot oblika dolgoročnega varčevanja, je zanimiva, ker zavarovalcu omogoča, da poleg zavarovanja za primer smrti, vstopa na trg kapitala in tako dosega višje donose kot bi jih z ostalimi oblikami življenjskih zavarovanj. Pri tem pa zavarovalec prevzema tveganje o višini izplačane zavarovalne vsote ob doživetju (naložbeno tveganje).

Za prikaz dejstva, da naložbeno življenjsko zavarovanje povezuje zavarovalniške in finančne inštrumente, pa sem obravnavala naložbeno življenjsko zavarovanje tudi kot posebno obliko finančne naložbe.

V diplomski nalogi sem primerjala neposredno naložbo v vzajemne sklade in posredno naložbo preko življenjskega zavarovanja in ugotovila, da so naložbena življenjska zavarovanja lahko konkurenčna naložba neposredni naložbi v vzajemne sklade. Za katero obliko varčevanja naj se posameznik odloči v določenem trenutku pa je odvisno od mnogih dejavnikov. Kaj je boljše in kaj slabše, ni mogoče reči, saj je vsak finančni produkt za nekaj dober. Poznavanje davčnih predpisov je temeljni pogoj za opravljanje zavarovalne dejavnosti kot tudi pogoj za primerjavo finančnih naložb. Stranka se lahko racionalno odloči le, če je poleg finančnih lastnosti posamezne naložbe seznanjena tudi z davčnopравnimi posledicami, ki ji sledijo. Lahko bi rekla, da je davčna zakonodaja na strani naložbenih življenjskih zavarovanj. Vlagatelj lahko zaradi davčnega vidika (neobdavčenih premij in menjave skladov ter neobdavčenega dohodka po desetih letih- ter že prej v obliki predujma, po Zakonu o davku od prometa zavarovalnih poslov in Zakonu o dohodnini) po desetih letih z vlaganji preko naložbenih polic doseže višji naložbeni potencial kakor pri vlaganju direktno v sklade ali z drugimi besedami povedano, privarčuje več.

Z diplomsko nalogo sem prišla do spoznanj, da je življenjsko zavarovanje z naložbenim tveganjem (pri tem mislim predvsem na enkratno vplačilo v naložbeno polico, saj ima ta oblika zavarovanja nižje stroške od obročnega plačevanja premij) lahko boljše naložba od neposrednega vplačila v vzajemne sklade v primeru, ko vlagatelj nalaga svoja sredstva na daljše časovno obdobje, deset ali več let, v primeru nekoliko višjih donosov in nizkih stroškov zavarovanja, predvsem pa, če v času varčevanja aktivno menjuje sklade. V kolikor pa vlagatelj nalaga svoja sredstva na krajše časovno obdobje, je primernejši vzajemni sklad. Tudi likvidnost in različni stroški govorijo v prid vzajemnim skladom. Vendar se v daljšem časovnem obdobju lahko realno pričakuje, da bo vlagatelj opravil vsaj en, če ne že več, prenosov sredstev med vzajemnimi skladi.

LITERATURA IN VIRI

1. Benko, M. (2005). *Naložbena življenjska zavarovanja* [magistrsko delo]. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
2. Berčič, B. (2002). *Življenjsko zavarovanje vezano na investicijske sklade* [diplomsko delo]. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
3. Bijelić, M. (1998). *Zavarovanje in pozavarovanje*. Ljubljana: Art agencija.
4. Boncelj, J. (1983). *Zavarovalna ekonomika*. Maribor: Založba Obzorja.
5. *Bruto obračunana premija zavarovanja 2002-2006 [Slovensko zavarovalno združenje]*. Najdeno 24. junija 2008 na spletnem naslovu <http://www.zav-zdruzenje.si/>.
6. Čoroli, T. & Plantarič, P. (2006). Vpliv davčne zakonodaje na konkurenčnost življenjskih zavarovanj. *13. dnevi slovenskega zavarovalništva* (str. 259-276). Portorož: Slovensko zavarovalno združenje.
7. Darvaš, K. (2007a). *Nova davčna obravnava vzajemnih skladov in naložbenih življenjskih zavarovanj v letu 2007*. Podjetje Drakšič d.o.o. - Finančna hiša. Najdeno 18. marca 2008 na spletnem naslovu <https://www.draksic.si/?site=static&id=205>.
8. Darvaš, K. (2007b). *Vzajemni skladi?*. Podjetje Drakšič d.o.o. - Finančna hiša. Najdeno 18. marca 2008 na spletnem naslovu <https://www.draksic.si/?site=static&id=202>.
9. Dimovski, V. & Volarič Prijatelj, J. (2008). Izzivi dileme slovenskih zavarovalnic v pogojih globalizacije. *15. dnevi slovenskega zavarovalništva* (str. 285-305). Portorož: Slovensko zavarovalno združenje.
10. Denarni trg – varčevanje prebivalstva. (2007). *Ekonomsko ogledalo*. (april 2007). UMAR.
11. Hočevār, B., Petavs, S. & Frankl, P. (1993). *Kaj morate vedeti o denarju in borzi, da lahko iz enega tolarja naredite dva*. Ljubljana: Gospodarski vestnik, Založba Finance.
12. Javornik, S. (b.l.). *5 skrivnosti finančnega uspeha*. Ljubljana: Triglav DZU, d.o.o.
13. Jašovič, B. (2007, 2. november). *Povpraševanje po posojilih bi se moralo umiriti*. [Nepremicnine.si](http://nepremicnine.si). Najdeno 19. marca 2008 na spletnem naslovu http://nepremicnine.si21.com/Novice_iz_sveta_nepremicnin/Pogovor_Bozo_Jasovic_Banka_Slovenije.html.
14. Jerovšek, A. (1990). *Investicijsko varčevanje*. Ljubljana: Samozaložba.
15. *Kaj je vzajemni sklad? [Zavarovalna agencija DAMI]*. Najdeno 18. marca 2008 na spletnem naslovu <http://www.abc-group.si/kd.htm>.
16. Kleindienst, R. (2001). *Varčevanje v domačih in tujih delnicah*. Ljubljana: GV Založba.
17. Končina, M. (1994). *Trženje osebnih in premoženjskih zavarovanj na slovenskem zavarovalnem trgu*. Ljubljana: Samozaložba.
18. Kostantinovič, D. (2007, 26. november). *Naložbeno življenjsko zavarovanje: Stroškovno »ugodno«*. *Kapital*. Najdeno 3. aprila 2008 na spletnem naslovu <http://www.revijakapital.com/kapital/poslovnefinance.php?idclanka=5108>.
19. Kranjec, S. (2003, 24. februar). *Za življenjska zavarovanja še veliko prostora*. *Finance*. Najdeno 18. februarja 2008 na spletnem naslovu <http://www.finance.si/41550>.

20. Law, V. (b.l.). *ULIP vs Mutual Fund*. MSN News. Najdeno 12. junija 2008 na spletnem naslovu <http://news.in.msn.com/columns/article.aspx?cp-documentid=1317898>.
21. Loriger, L. (2007). *Naložbeno življenjsko zavarovanje kot oblika doseganja varnih kapitalskih donosov* [diplomsko delo]. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
22. Lubej, S. (2005). *Vzajemni skladi za vsakogar*. Maribor: Založba Kapital.
23. Matijaševič, M. (2005, 28. oktober). Na eno klasično dve naložbeni življenjski zavarovanji. *Finance*. Najdeno 2. junija 2008 na spletnem naslovu <http://www.finance.si/135625>.
24. Mehr I., R. (1970). *Life Insurance*. Austin (Texas): Business Publications. Inc.
25. Mori, S. (2005). *Temelj finančne neodvisnosti*. Maribor: Smiljan Mori Success Systems.
26. *MP-LIFE is alive [podjetje Vzajemci.com]*. (2007, 17. december). Najdeno 15. marca 2008 na spletnem naslovu http://vzajemci.com/vz_article.php?ArticleID=8297.
27. *MP-LIFE.SI INVEST [Medvešek Pušnik, zavarovalno zastopniška družba d.d.]*. Najdeno 28. februarja 2008 na spletnem naslovu <http://www.medvesekpusnik.si/mpzzd.asp?Path=326,328>.
28. *MP-LIFE.SI SECURE [Medvešek Pušnik, zavarovalno zastopniška družba d.d.]*. Najdeno 28. februarja 2008 na spletnem naslovu <http://www.medvesekpusnik.si/mpzzd.asp?Path=326,327>.
29. Mrkun, M. (2007, 25. junij). Varčevalni monitor: Varčevalne navade Slovencev. *Kapital*. Najdeno 21. aprila 2008 na spletnem naslovu <http://www.revijakapital.com/kapital/poslovnefinance.php?idclanka=4783>.
30. *O združenju [Slovensko zavarovalno združenje]*. Najdeno 6. junija 2008 na spletnem naslovu <http://www.zav-zdruzenje.si/info.htm>.
31. Pavliha, M. (2000). *Zavarovalno pravo*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
32. Perme, J. (2008, 28. april). Življenjska zavarovanja: Davek in življenjska zavarovanja. *Kapital*. Najdeno 21. maja 2008 na spletnem naslovu <http://www.revijakapital.com/kapital/davcno-financno-svetovanje.php?idclanka=5600>.
33. Pirtovšek, M. (2003). *Upravljanje vzajemnih skladov* [magistrsko delo]. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
34. *Pogosta vprašanja [Medvešek Pušnik, zavarovalno zastopniška družba d.d.]*. Najdeno 28. februarja 2008 na spletnem naslovu <http://www.medvesekpusnik.si/mp.asp?Path=326,330>.
35. *Policy Issues in Insurance: Investment, Taxation, Insolvency*. (1996). Paris: OECD.
36. *Poslovanje zavarovalnic in pozavarovalnic leta 2007 [Slovensko zavarovalno združenje]*. (2008, 3. junij). Najdeno 6. junija 2008 na spletnem naslovu <http://www.zav-zdruzenje.si/>.
37. *Premija za januar, februar, marec 2008 [Slovensko zavarovalno združenje]*. Najdeno 6. junija na spletnem naslovu <http://www.zav-zdruzenje.si/>.
38. *Prospekt MP-LIFE.SI [Interno gradivo Medvešek Pušnik, zavarovalno zastopniška družba d.d.]*.
39. *Prospekt MP-LIFE.SI INVEST [Javno gradivo Medvešek Pušnik, zavarovalno zastopniška družba d.d.]*.

40. Ribnikar, I. (1999). *Monetarna ekonomija I*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
41. *Seznam zavarovalnih subjektov [Agencija za zavarovalni nadzor]*. Najdeno 6. junija 2008 na spletnem naslovu
<http://www.a-zn.si/slo/client/default.asp?r=-1&n=351&s=-1&p=insurance>.
42. Smrekar, T. (2008a, 3. april). Življenjska zavarovanja, ki se trenutno splačajo. *Finance*. Najdeno 3. aprila 2008 na spletnem naslovu <http://www.finance.si/209183>.
43. Smrekar, T. (2008b, 24. april). Kaj lahko pričakujete življenjski zavarovanci. *Finance*. Najdeno 24. aprila 2008 na spletnem naslovu <http://www.finance.si/211307>.
44. *Splošni pogoji za življenjsko zavarovanje vezano na enote investicijskih skladov, MP-LIFE.SI Secure (ŽVS-Secure-08-1)*. (2008). Novo mesto: Zavarovalnica Tilia d.d.
45. *Statistični zavarovalniški bilten 2007*. (2007). Ljubljana: Slovensko zavarovalno združenje.
46. Stritar, G. (2008, 17. januar). *Naložbena zavarovanja ali vzajemci?* Najdeno 29. februarja 2008 na spletnem naslovu http://vzajemci.com/vz_article.php?ArticleID=6995.
47. Šenk Matija et al. (2006). *Izobraževanje zavarovalnih zastopnikov in zavarovalnih posrednikov. Učbenik za slušatelje*. Ljubljana: Slovensko zavarovalno združenje.
48. Šker, T. (2008). Poslovanje slovenske zavarovalnice v Evropski uniji. *15. dnevi slovenskega zavarovalništva* (str. 267-284). Portorož: Slovensko zavarovalno združenje.
49. Šlibar Pačnik, R. (2005, 24. april). Kam investirati denar če ga imate. *Mladina*. Najdeno 17. marca 2008 na spletnem naslovu http://www.mladina.si/tednik/200517/clanek/nar-priloga--romana_slibar_pacnik/.
50. Špacapan, B. (2006a, 27. november). Naložbena zavarovanja: zavarujte se in varčujte. *Kapital*. Najdeno 17. marca 2008 na spletnem naslovu
<http://www.revijakapital.com/kapital/kapitalovobjektiv.php?idclanka=4344>.
51. Špacapan, B. (2007b, 19. februar). Varčevanje: Banka ali vzajemni sklad? *Kapital*. Najdeno 29. februarja 2008 na spletnem naslovu
<http://www.revijakapital.com/kapital/poslovnefinance.php?idclanka=4503>.
52. Todić, D. (2007). *Naložbena zavarovanja zavarovalnice Triglav* [diplomsko delo]. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
53. Tomažin, A. (2008). Vzdržnost naložbenih zavarovanj in najnovejši trendi pri klasičnih življenjskih zavarovanjih. *15. dnevi slovenskega zavarovalništva* (str. 353-365). Portorož: Slovensko zavarovalno združenje.
54. *Vzajemni skladi [Medvešek Pušnik, družba za upravljanje d.d.]*. Najdeno 28. februarja 2008 na spletnem naslovu <http://www.medvesekpusnik.si/mpdzu.asp?Path=34>.
55. Weiss, M. (2003, 4. december). Naložbeno življenjsko zavarovanje: prikriti stroški. *Finance*. Najdeno 26. februarja 2008 na spletnem naslovu <http://www.finance.si/85722>.
56. Z vstopom v EU se bo tržni delež tujih zavarovalnic povečal (2003, 25. oktober). Redakcija Financ. *Finance*. Najdeno 16. aprila 2008 na spletnem naslovu <http://www.finance.si/59708>.
57. Zakon o davku od prometa zavarovalnih poslov (ZDPZP). (1999). *Uradni list RS*. (Št. 57/1999, 16. julij 1999).

58. Zakon o dohodnini (Zdoh-2). (2006). *Uradni list RS*. (Št. 117/2006, 16. november 2006).
59. Zakon o zavarovalništvu. (2006). *Uradni list RS*. (Št. 109/2006, 23. oktober 2006).
60. Zavarovalna statistika 2006 [*Slovensko zavarovalno združenje*]. (2007, 2. april). Najdeno 24. junija 2008 na spletnem naslovu <http://www.zav-zdruzenje.si/>.
61. Zupan, M. (2007). *Medvešek Pušnik, zavarovalno zastopniška družba*. Najdeno 29. februarja 2008 na spletnem naslovu <http://www.medvesekpusnik.si/mp.asp?Path=326,332>.
62. Zupan, M. (2008). *Kako vlagati sredstva v vzajemne sklade in pri tem izkoristiti davčne ugodnosti?* [Interno gradivo Medvešek Pušnik, zavarovalno zastopniška družba d.d.].
63. Žnidaršič, B. (2004). *Zavarovalništvo in varnost – zavarovalništvo kot mehanizem zagotavljanja varnosti posameznika v sodobni družbi*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede in Slovensko zavarovalno združenje.

PRILOGE

Priloga 1: Primerjava varčevanja

Kategorija	VEZANE VLOGE	VZAJEMNI SKLADI
DONOSNOST	Manjši. Odvisen od zneska in časa vezave. Okvirne obrestne mere bank v Sloveniji za vezavo: do 1 leta: 1,75 % - 3,7 %, od 1 do 2 let: 2,1 % - 3,8 %, od 3 do 5 let: 2 % - 3,8 %, nad 5 let: 2 % - 3,8 %.	Višji. Odvisen od izbire vzajemnega sklada. Donosi so lahko več 10 %, lahko pa tudi negativni.
TVEGANJE	Manjše. Vezane vloge spadajo v sistem zajamčenih vlog do 22.000 EUR.	Večje. Obstaja tveganje padca tečajev naložb v portfeljih skladov. Varnost premoženja vlagatelja je zagotovljena z zakonodajo, nadzorom ATVP ter neodvisnih revizorjev.
DAVČNI VIDIK	Od leta 2008 so obdavčene vse prejete obresti (razen določenih izjem) nad 1.000 EUR z davčno stopnjo 20 % (v letu 2007 je znašala stopnja 15 %).	Obdavčljivi so vsi doseženi kapitalski dobički z davčno stopnjo, ki je odvisna od časa lastništva vrednostnega papirja: do 5 let 20 %, 5-10 let 15 %, 10-15 let 10 %, 15-20 let 5 %. Davčna stopnja se torej z obdobjem varčevanja zmanjšuje.
PONUDBA	Ponudba bank in hranilnic. Obrestne mere se lahko zelo razlikujejo, odvisne so od zneska in časa vezave ter od sodelovanja komitenta z banko.	Ponudba vzajemnih skladov (domačih in tujih upravljavcev) na slovenskem trgu je zelo velika, prav tako obstaja več različnih vrst skladov (delniški, obvezniški, mešani, indeksni, garantirani, sklad skladov, ...).

Vir: B. Špacapan, Varčevanje: Banka ali vzajemni sklad?, 2007b.

Priloga 2: Pregled ponudbe na Slovenskem

PREGLED PONUDBE						
Zavarovalnica	Zavarovanje	Zavarovanje za primer smrti	Vrsta vzajemnih skladov	Oblika sklada	Število skladov/ možnosti	Opcija garancije
Allianz	Top Future	DA	delniški, rentni, obvezniški, hipotekarni denarni trg, okolje-varstveni mednarodni, krovni	interni	22	NE
Adriatic Slovenica d.d.	VitaFond AS	DA	delniški, uravnoteženi, obvezniški, denarnega trga	odprti	11	NE
	VitaFond AS naložbeni paket	DA	dinamični, uravnoteženi, konzervativni naložbeni paket	portfelj	3	NE
Generali d.d.	Eurofond	DA	delniški, uravnoteženi	odprti	5	DA (uravnoteženi)
	Skladba I in II	DA	delniški, uravnoteženi	interni	2	DA (uravnoteženi)
Grawe d.d.	Graweapolto plus, Graweapolto plus (enkratno)	DA	delniški, skladi skladov, obvezniški	odprti	5	NE
Merkur d.d.	Vario Top, Vario Top Junior, Top Garant	DA	skladi skladov	interni	2	DA
NLB Vita d.d.	NLB Naložba Vita Plus	DA	delniški, uravnoteženi, obvezniški	odprti	3	NE
	NLB Naložba Vita Mega	DA	delniški, uravnoteženi, obvezniški	odprti	12	NE
Slovenica Življenje d.d.	Fondpolica, e-Fondpolica, naložbeno življenjsko zavarovanje kreditojemalca	DA	delniški, uravnoteženi, obvezniški	odprti	17	NE
	Fondpolica z naložbenim paketom	DA	dinamični, uravnoteženi, konzervativni naložbeni paket	portfelj	3	NE
Wiener Stadtische	United Funds of Success	DA	delniški, zavarovalniških delnic, sklad skladov, obvezniški, denarnega trga	odprti	63	NE
Zavarovalnica Maribor d.d.	Prizma, Prizma - Junior	DA	delniški, uravnoteženi, obvezniški	odprti	19	NE
	Prizma - FlexPension, Prizma Junior FlexPension	DA	skladi skladov	odprti	6	DA
Zavarovalnica Tilia d.d.	Življ. zav. vezano na enote inv. skladov, življ. zav. vezano na enote inv. skladov (internet), Pro Tilia kredit	DA	delniški, sklad skladov, uravnoteženi, obvezniški	odprti	31	DA
	VIP - Garant	DA	skladi skladov	odprti	5	DA
	i - VIP	DA	hedge, delniški, uravnoteženi, obvezniški	odprti	12	NE
	Stars - VIP	DA	ultra dinamični, dinamični, uravnoteženi, slovenski	portfelj	4	NE
	GIP - VIP S	DA	delniški, uravnoteženi, obvezniški	odprti	10	NE
	VIP polica življ. zav.	DA	sklad skladov	odprti	1	NE
	Publikum - VIP, Publikum - VIP - Exclusive	DA	delniški, uravnoteženi, obvezniški	odprti	8	NE
Zavarovalnica Triglav d.d.	Naložbeno življ. zav., enkratno naložbeno zav., naložbeno zav. Junior	DA	delniški, uravnoteženi, obvezniški	odprti	19	DA
	Naložbeno življ. zav., enkratno naložbeno zav. (Abanka d.d.)	DA	delniški, uravnoteženi, obvezniški	odprti	8	NE

* Stopnja tveganja:
- vrsta skladov (od višje proti nižji stopnji tveganja): delniški, uravnoteženi, obvezniški, skladi denarnega trga (skladi skladov - odvisno od naložbene politike);
- vrsta portfelja (od višje proti nižji stopnji tveganja): dinamični, uravnoteženi, konzervativni;
Odprti skladi: investiranje je možno tudi brez sklenitve življenjskega zavarovanja. Interni skladi: investiranje je možno samo ob sklenitvi življenjskega zavarovanja.

Vir: D. Kostantinovič, Naložbeno življenjsko zavarovanje: Stroškovno »ugodno«, 2007.

Priloga 3: Prikaz vrednosti premoženja na naložbeni polici za ženske različnih starosti in ob predpostavki različnih donosov vzajemnih skladov

PRIMER

Doba: 25 let

Spol: ŽENSKA

Mesečna premija: 100 EUR

ZV za smrt: 30.000 EUR

Starost:

Pričakovana rast točke:

Leto	Vplačila	20				35				50			
		8%	10%	12%	Klasično doživetje	8%	10%	12%	Klasično doživetje	8%	10%	12%	Klasično doživetje
1	1.200	515	521	527	0	498	504	510	0	409	414	419	0
2	2.400	1.104	1.127	1.151	723	1.067	1.090	1.113	626	874	893	913	302
3	3.600	1.988	2.045	2.103	1.787	1.928	1.983	2.039	1.599	1.618	1.665	1.713	1.059
4	4.800	3.130	3.243	3.359	2.877	3.044	3.153	3.266	2.606	2.604	2.697	2.794	1.845
5	6.000	4.551	4.750	4.956	4.003	4.434	4.627	4.828	3.647	3.852	4.018	4.192	2.662
6	7.200	6.086	6.408	6.746	5.167	5.933	6.246	6.576	4.723	5.198	5.470	5.757	3.510
7	8.400	7.745	8.232	8.752	6.368	7.550	8.026	8.533	5.837	6.649	7.065	7.509	4.391
8	9.600	9.537	10.240	10.999	7.610	9.295	9.982	10.723	6.990	8.213	8.818	9.470	5.308
9	10.800	11.473	12.450	13.517	8.892	11.179	12.134	13.177	8.184	9.899	10.745	11.668	6.265
10	12.000	13.565	17.881	16.338	10.216	13.213	14.502	15.928	9.421	11.718	12.865	14.134	7.263
11	13.200	15.824	17.556	19.498	11.585	15.413	17.110	19.013	10.703	13.683	15.202	16.905	8.308
12	14.400	18.265	20.500	23.039	13.000	17.790	19.983	22.475	12.033	15.810	17.783	20.025	9.403
13	15.600	20.901	23.739	27.006	14.462	20.363	23.150	26.361	13.413	18.117	20.639	23.545	10.553
14	16.800	23.749	27.303	31.453	15.975	23.147	26.642	30.726	14.845	20.623	23.805	27.524	11.762
15	18.000	26.827	31.228	36.434	17.540	26.162	30.496	35.620	16.333	23.351	27.322	32.025	13.038
16	19.200	30.154	35.545	42.013	19.158	29.429	34.741	41.101	17.897	26.329	31.237	37.075	14.387
17	20.400	33.749	40.294	48.262	20.833	32.966	39.410	47.240	19.488	29.586	35.556	42.730	15.820
18	21.600	37.632	45.519	55.260	22.565	36.786	44.545	54.116	21.162	33.136	40.306	49.065	17.347
19	22.800	41.826	51.265	63.098	24.357	40.911	50.195	61.817	22.906	36.969	45.531	56.159	18.983
20	24.000	46.354	57.587	71.876	26.211	45.367	56.409	70.441	24.722	41.110	51.279	64.105	20.746
21	25.200	51.246	64.540	81.708	28.132	50.179	63.245	80.101	26.614	45.581	57.602	73.005	22.654
22	26.400	56.528	72.189	92.720	30.122	55.377	70.764	90.920	28.588	50.411	64.557	82.972	24.735
23	27.600	62.233	80.603	105.053	32.186	60.989	79.035	103.037	30.650	55.626	72.208	94.135	27.022
24	28.800	68.395	89.858	118.867	34.327	67.051	88.134	116.608	32.810	61.259	80.623	106.639	29.559
25	30.000	75.049	100.039	134.337	36.550	73.598	98.142	131.808	35.800	67.343	89.880	120.642	32.400

Vir: M. Zupan, Kako vlagati sredstva v vzajemne sklade in pri tem izkoristiti davčne ugodnosti?, 2008.

Priloga 4: Prikaz vrednosti premoženja na naložbeni polici za moške različnih starosti in ob predpostavki različnih donosov vzajemnih skladov

Doba:

Spol:

Mesečna premija:

ZV za smrt:

25 let

MOŠKI

100 EUR

30.000 EUR

PRIMER

Starost:		20			35			50					
		8%	10%	12%	Klasično doživetje	8%	10%	12%	Klasično doživetje	8%	10%	12%	Klasično doživetje
Pričakovana rast točke:		Vrednost premoženja			Vrednost premoženja			Vrednost premoženja			Vrednost premoženja		
Leto	Vplačila	doživetje			doživetje			doživetje			doživetje		
1	1.200	479	485	490	0	455	460	466	0	258	262	266	0
2	2.400	1.028	1.050	1.073	671	972	993	1.015	468	541	555	569	0
3	3.600	1.871	1.925	1.980	1.682	1.773	1.824	1.876	1.345	1.068	1.100	1.133	369
4	4.800	2.970	3.077	3.187	2.728	2.819	2.920	3.025	2.254	1.796	1.861	1.928	782
5	6.000	4.346	4.534	4.730	3.810	4.130	4.310	4.497	3.195	2.746	2.864	2.986	1.215
6	7.200	5.843	6.140	6.463	4.929	5.543	5.836	6.144	4.172	3.752	3.947	4.152	1.669
7	8.400	7.443	7.909	8.406	6.086	7.067	7.512	7.987	5.185	4.819	5.121	5.442	2.147
8	9.600	9.185	9.859	10.585	7.283	8.711	9.356	10.052	6.238	5.955	6.398	6.876	2.651
9	10.800	11.068	12.006	13.031	8.520	10.488	11.386	12.368	7.332	7.164	7.789	8.472	3.184
10	12.000	13.104	14.372	15.773	9.801	12.408	13.624	14.969	8.470	8.453	9.308	10.254	3.749
11	13.200	15.306	16.977	18.849	11.125	14.486	16.091	17.891	9.655	9.832	10.972	12.252	4.352
12	14.400	17.687	19.847	22.299	12.496	16.737	18.815	21.177	10.889	11.313	12.805	14.504	4.998
13	15.600	20.263	23.009	26.170	13.915	19.176	21.824	24.876	12.176	12.912	14.835	17.057	5.691
14	16.800	23.049	26.493	30.513	15.385	21.822	25.153	29.046	13.519	14.648	17.095	19.966	6.439
15	18.000	26.063	30.334	35.382	16.907	24.696	28.839	33.737	14.925	16.544	19.627	23.299	7.248
16	19.200	29.325	34.562	40.834	18.485	27.821	32.916	38.993	16.398	18.616	22.469	27.134	8.127
17	20.400	32.854	39.213	46.941	20.121	31.223	37.403	44.879	17.946	20.904	25.688	31.563	9.092
18	21.600	36.665	44.329	53.781	21.819	34.904	42.338	51.471	19.578	23.444	29.354	36.557	10.151
19	22.800	40.781	49.957	61.441	23.584	38.879	47.767	58.854	21.303	26.281	33.483	42.151	11.316
20	24.000	45.227	56.147	70.021	25.419	43.172	53.738	67.123	23.129	29.471	38.026	48.416	12.515
21	25.200	50.028	62.957	79.630	27.329	47.809	60.307	76.385	25.068	33.010	43.023	55.432	13.746
22	26.400	55.213	70.448	90.393	29.317	52.816	67.532	86.758	27.130	36.834	48.520	63.291	15.009
23	27.600	60.812	78.687	102.446	31.388	58.224	75.480	98.376	29.328	40.963	54.567	72.093	16.291
24	28.800	66.860	87.751	115.947	33.547	64.065	84.223	111.388	31.677	45.423	61.219	81.951	17.593
25	30.000	73.392	97.721	131.067	35.800	70.373	93.840	125.961	34.200	50.240	68.535	92.992	18.892

Vir: M. Zupan, Kako vlagati sredstva v vzajemne sklade in pri tem izkoristiti davčne ugodnosti?, 2008.

Priloga 5: Prikaz osnovnih značilnosti MP-LIFE.SI SECURE in MP-LIFE.SI INVEST

	MP LIFE.SI SECURE	MP LIFE.SI INVEST
ZAVAROVALNO KRITJE	Riziko smrti in riziko doživetja	Riziko smrti in riziko doživetja
RAZŠITITEV ZAVAROVALNEGA KRITJA	Nezgodno zavarovanje, zavarovanje rizičnih bolezni	Ne omogoča zavarovanja
VIŠINA ZAVAROVALNE VSOTE	Seštevek predvidenih premij +/- 80%	10% vplačanih sredstev
ZDRAVNIŠKO POTRDILO	Za zavarovalne vsote do 35.000 EUR ni potrebno	Ni potrebno
ZDRAVSTVENI VPRAŠALNIK	Nujno izpolniti	Ni potrebno
ZAVAROVALNA DOBA	Od 10 do 40 let	Od 10 do 30 let
PRISTOPNA STAROST	Od 14 do 65 let	Od 14 do 65 let
NAČIN ZAVAROVANJA	Individualno	Individualno
NAČIN VPLAČILA	Mesečni obroki	Enkratno vplačilo
VZAJEMNI SKLADI	Izbirati je mogoče med vsemi MP SKLADI	Izbirati je mogoče med vsemi MP SKLADI
PREDUJEM	Do 60% po preteku obvezne dobe vplačevanja	Do 80% kadarkoli v času trajanja zavarovanja
NAJNIŽJA PREMIJA	25 EUR mesečno	1.000 EUR

Vir: MP-LIFE is alive, 2007.

Priloga 6: Seznam zavarovalniških izrazov

ZAVAROVALEC (sklenitelj) zavarovanja je tisti, ki sklene pogodbo in plača premijo. Do nastanka zavarovalnega primera ima vse pravice iz naslova zavarovalne pogodbe. Običajno je zavarovalec hkrati tudi zavarovanec, torej zavarovana oseba (predmet zavarovanja).

ZAVAROVANEC (predmet zavarovanja) je oseba, katere premoženjski interes je zavarovan. Pri osebnih zavarovanjih je to oseba, od katere smrti, invalidnosti, okvare zdravja ali doživetja je odvisno izplačilo zavarovalnine. Življenjskega zavarovanja ne moremo skleniti na tuj račun, ne moremo zavarovati tretje osebe, ne da bi v to privolila.

UPRAVIČENEC je oseba, ki ji zavarovalnica izplača zavarovalnino (pri osebnih zavarovanjih). Na življenjski ponudbi sta lahko dva upravičenca: upravičenec za doživetje ter upravičenec za smrt. Če tega v pogodbi ni, so upravičenci za smrt osebe, ki pridejo v poštev po predpisih o dedovanju.

NEVARNOSTNI OBJEKT je vsak objekt, ki je v gospodarski nevarnosti, torej tisti, pri katerem lahko pride do nevarnostnega dogodka in s tem do gospodarske škode.

NEVARNOSTNI SUBJEKT je gospodarski subjekt, ki mu nevarnostni objekt gospodarsko ali / in pravno pripada, ali pa mu je celo enak (ko gre za človeka).

TVEGANJE oz. riziko v zavarovanju je možnost naključne uresničitve zavarovane nevarnosti na predmetu zavarovanja v določenem časovnem obdobju.

PREMIJA je znesek, ki ga zavarovalec plača na podlagi sklenjene zavarovalne pogodbe zavarovalnici. Iz zavarovalne premije se plačujejo sedanje in prihodnje škode, pokrivajo stroški preventive ter stroški poslovanja zavarovalnice. Je cena za zavarovanje.

ZAVAROVALNA VSOTA je dogovorjen denarni znesek, ki predstavlja zgornjo mejo obveznosti zavarovalnice, če nastane zavarovalni primer. Praviloma je osnova za obračun premije.

ZAVAROVALNINA je dajatev zavarovalnice, ki jo je dolžna plačati po zavarovalni pogodbi zaradi nastalega zavarovalnega primera zavarovancu ali drugi osebi, določeni v pogodbi.

ZAVAROVALNA POLICA je dokazna listina o tem, da je bila sklenjena zavarovalna pogodba in kakšna je bila njena vsebina. V polici morajo biti navedene pogodbene stranke, zavarovana stvar ali oseba, nevarnost, trajanje zavarovalne dobe in doba kritja, zavarovalna

vsota, premija, dan izdaje police in podpisa pogodbenih strank, kraj sklenitve pogodbe, ko je bila polica izdana, navedba pogojev

PREDUJEM je delno izplačilo vrednosti premoženja na naložbenem računu zavarovalca in pri tem se zavarovalna vsota za smrt zmanjša za višino izplačanega predujma. Zavarovalec lahko predujem pozneje tudi vrne.